

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KOŚCIERZYNA 2030

Kościerzyna 2021/2022

Opracowanie:
Monika Orzechowska

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE.....	4
2.	ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA PRAWNO-POLITYCZNE.....	6
2.1.	Poziom krajowy.....	6
2.2.	Poziom regionalny.....	8
2.3.	Poziom lokalny.....	10
3.	WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ.....	12
3.1.	Obszar środowisko i przestrzeń.....	12
3.2.	Obszar społeczność.....	16
3.3.	Obszar gospodarka.....	19
4.	ANALIZA SWOT.....	21
5.	WYZWANIA I POTENCJAŁY ROZWOJOWE KOŚCIERZYNY.....	25
6.	WIZJA MIASTA KOŚCIERZYNA W 2030 R. – CEL GŁÓWNY STRATEGII.....	26
7.	CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE.....	26
8.	KIERUNKI DZIAŁAŃ I ZAKŁADANE REZULTATY.....	27
8.1.	Kierunki działań.....	27
8.2.	Skutki realizacji kierunków działań i ich rezultaty.....	30
9.	ZAŁOŻENIA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE.....	34
9.1.	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Kościerzyna.....	34
9.2.	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.....	38
10.	OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ.....	41
11.	SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA.....	44
11.1.	Struktura zarządzania.....	44
11.2.	System monitorowania, oceny i ewaluacji.....	50
11.3.	Ramy finansowe i źródła finansowania.....	57

ZAŁĄCZNIK NR 1 DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

SPIS TABEL

Tab.1. Priorytety i cele Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Kościerskiego Obszaru Funkcjonalnego.....	11
Tab.2. Analiza SWOT obszaru środowisko i przestrzeń.....	22
Tab.3. Analiza SWOT obszaru społeczność.....	23
Tab.4. Analiza SWOT obszaru gospodarka.....	24
Tab.5. Struktura celów strategicznych i operacyjnych miasta Kościerzyna do roku 2030.....	27
Tab.6. Struktura celów i kierunków działań w obszarze środowisko i przestrzeń.....	28
Tab.7. Struktura celów i kierunków działań w obszarze społeczność.....	29
Tab.8. Struktura celów i kierunków działań w obszarze gospodarka.....	30
Tab.9. Oczekiwane rezultaty/efekty realizowanych kierunków działań.....	31
Tab.10. Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp) na terenie Miasta Kościerzyna.....	38
Tab.11. Ramy realizacyjno-organizacyjne kierunków działań realizujących cele SRMK 2030...	45
Tab.12. Wykaz dokumentów wykonawczych SRMK 2030.....	49
Tab.13. Wskaźniki monitoringu realizacji celów SRMK 2030.....	52

SPIS RYSUNKÓW

Rys.1. Etapy opracowania Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna 2030.....	4
Rys.2. Struktura planowania strategicznego rozwoju Miasta Kościerzyna do 2030r.....	5
Rys.3. Poglądowe rozmieszczenie przykładowej interwencji w ramach kierunków działań SRMK 2030.....	35
Rys.4. Jednostki urbanistyczne w przestrzeni miasta Kościerzyna.....	36
Rys.5. Etapy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w obszarach zdegradowanych i kryzysowych wyodrębnionych w przestrzeni miasta.....	37
Rys.6. Kościerzyna na tle obszarów strategicznej interwencji Województwa Pomorskiego.....	42
Rys.7. Struktura zarządzania i wdrażania SRMK 2030.....	44
Rys.8. System monitorowania SRMK 2030.....	51

1. WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju jest podstawowym narzędziem wyznaczającym cele i kierunki działań ważne dla dalszego zrównoważonego rozwoju danego obszaru. Tworzy ona ramy rozwoju lokalnego dzięki którym, samorząd lokalny wraz z mieszkańcami może kreować nowe działania, a także pozyskiwać partnerów i aplikować o zewnętrzne źródła finansowania.

Mając na uwadze zmiany społeczno-gospodarcze, a także zmiany krajowej i wojewódzkiej polityki rozwoju oraz wkroczenie w nowy okres programowania Unii Europejskiej niezbędne stało się opracowanie aktualnej Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna, określającej w jakim kierunku miasto powinno się rozwijać do 2030r. Istotną kwestią jest również przygotowanie Kościerzyny do sprostania wyzwaniom globalnym tj. trwająca pandemia, procesy demograficzne, zmiany klimatu czy dynamiczny rozwój technologiczny, a także do nowej perspektywy budżetowej Unii Europejskiej. *Strategia Rozwoju Miasta Kościerzyna 2030 (SRMK 2030)* jest zatem podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i kierunki rozwoju Kościerzyny zarówno w wymiarze środowiskowo-przestrzennym, gospodarczym jak i społecznym. Ich wybór jest wynikiem analizy aktualnej sytuacji miasta przedstawionej w *Diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej (Diagnoza)* stanowiącej podstawę opracowania Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna 2030. *Diagnoza* została opracowana jako odrębny dokument, stanowiący równocześnie integralną część Strategii.

Nowelizacja Ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym oraz Ustawa z 6 grudnia 2006r. o prowadzeniu polityki rozwoju nadała strategii rozwoju gminy umocowanie prawne oraz wprowadziła konkretne wymagania odnośnie procedury sporządzenia i obligatoryjnego jej zakresu. Tym samym strategię rozwoju gmin stały się elementem zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem kraju.

Rys.1. Etapy opracowania Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna 2030

KROK 1

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej miasta Kościerzyna

- zbiór niezbędnych danych i dokumentów źródłowych
- przeprowadzenie anonimowej ankietyzacji on-line wśród mieszkańców (portal miejski, media społecznościowe)
- analiza i interpretacja danych charakteryzujących aktualną sytuację miasta
- opracowanie Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej

KROK 2

Sporządzenie Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna 2030 (SRMK 2030)

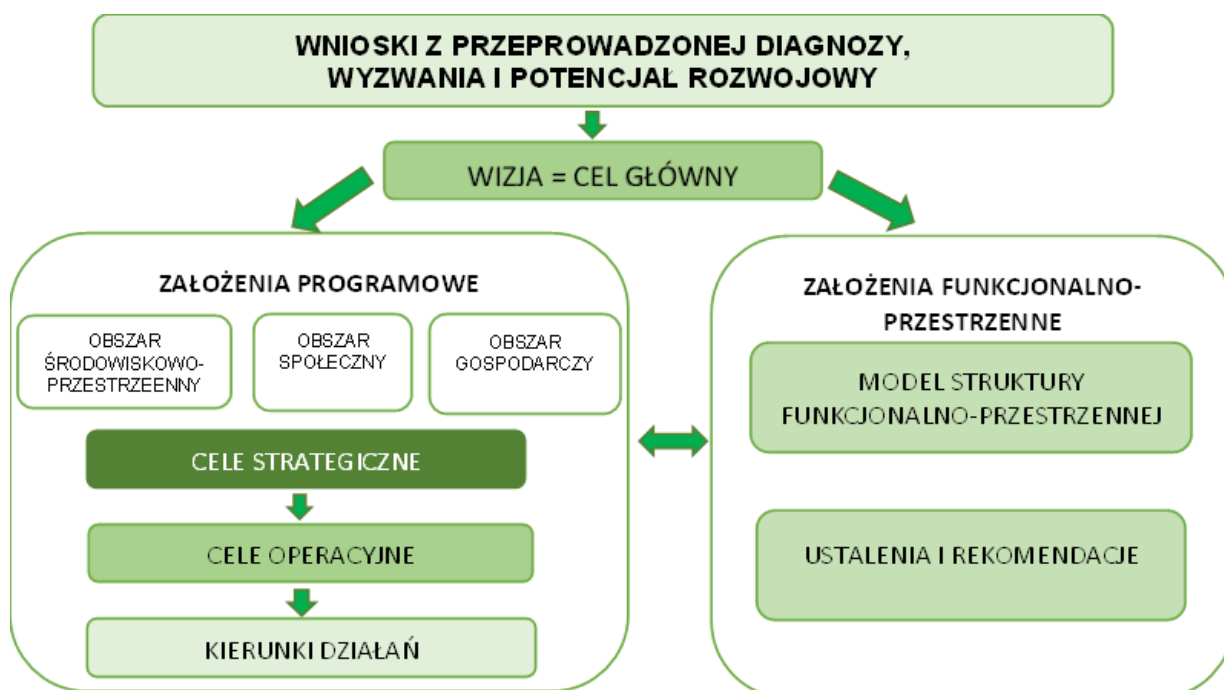
- uchwała Rady Miasta Kościerzyna o przystąpieniu do sporządzenia Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna 2030 oraz określeniu szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania jej projektu
- opracowanie projektu SRMK 2030
- konsultacje społeczne projektu SRMK 2030
- opiniowanie projektu SRMK 2030 przez Zarząd Województwa Pomorskiego
- uprzednia ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności SRMK 2030
- przeprowadzenie SOOŚ
- uchwała Rady Miasta Kościerzyna przyjmująca SRMK 2030

Zgodnie z obowiązującymi przepisami pierwszym etapem opracowania projektu *Strategii Miasta Kościerzyna 2030*, po dokonaniu dogłębnej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej było podjęcie przez Radę Miasta Kościerzyna Uchwały dotyczącej przystąpienia do sporządzenia dokumentu oraz określającej szczegółowy tryb i harmonogram jego opracowania. (Uchwała nr XLV/410/21 Rady Miasta Kościerzyna z dnia 27 października 2021r., Dz.Urz.Woj. 2021.4334).

Kolejnym etapem było sformułowanie wniosków z przeprowadzonej *Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej* oraz analiza mocnych i słabych stron Kościerzyny wraz z jej szansami i zagrożeniami. Analiza SWOT została przeprowadzona z uwzględnieniem wniosków z *Diagnozy* jak również w oparciu o opinie mieszkańców oraz przedstawicieli komórek organizacyjnych, jednostek i spółek samorządowych. Została ona sporządzona odrębnie dla głównych obszarów życia w mieście tj. środowiskowo-przestrzennego, społecznego i gospodarczego. Określone w analizie SWOT słabe, mocne strony Kościerzyny oraz jej szanse i zagrożenia pozwoliły na zdefiniowanie wyzwań rozwojowych miasta oraz jego potencjałów.

Odzwierciedleniem przeprowadzonej analizy strategicznej jest wizja miasta w 2030r. oraz realizujące ją założenia programowe i funkcjonalno-przestrzenne *SRMK 2030*. Założenia programowe obejmują cele strategiczne w wymiarze środowiskowo-przestrzennym, społecznym i gospodarczym, cele operacyjne przyporządkowane poszczególnym celom strategicznym, kierunki działań służące osiągnięciu tych celów oraz oczekiwane rezultaty i wskaźniki. Zgodnie z nowymi przepisami *SRMK 2030* obejmuje również politykę przestrzenną miasta. W ramach założeń funkcjonalno-przestrzennych *SRMK 2030* uwzględniono model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Kościerzyna wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenie polityki przestrzennej w Mieście Kościerzyna. Przejawem zintegrowanego podejścia do planowania rozwoju są obszary strategicznej interwencji. *SRMK 2030* obejmuje charakterystykę obszarów strategicznej interwencji dotyczących Miasta Kościerzyna i zawartych w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego wraz z zakresem planowanych działań. Biorąc pod uwagę sytuację przestrzenną, społeczną i gospodarczą Kościerzyny oraz przyjęte kierunki rozwoju zdecydowano o nie definiowaniu, fakultatywnych zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla miasta.

Rys.2. Struktura planowania strategicznego rozwoju Miasta Kościerzyna do 2030r.

Dokument obejmuje również założenia wdrożeniowe SRMK 2030 związane z systemem jej realizacji, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych oraz prognozowane ramy finansowe i źródła finansowania, a także analizę zgodności z dokumentami rozwojowymi na wyższym szczeblu tj. lokalnym, regionalnym i krajowym.

Projekt SRMK 2030 po opracowaniu został zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem oraz Uchwałą Rady Miasta Kościerzyna poddany konsultacjom społecznym oraz opiniowaniu przez Zarząd Województwa Pomorskiego. Przeprowadzono również wymaganą Strategiczną Ocenę Oddziaływania na Środowisko.

2. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA PRAWNO-POLITYCZNE

Strategia Rozwoju Miasta Kościerzyna 2030 (SRMK 2030) została opracowana w oparciu o Ustawę:

- z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372),
- z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057),
- z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247, 784, 922, 1211, 1551, 1718).

Jest ona też powiązana z szeregiem dokumentów strategicznych i planistycznych na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Poniżej przedstawiono główne założenia polityk strategicznych i przestrzennych, które wpłynęły na kształt i założenia SRMK 2030.

2.1. Poziom krajowy

Krajowy Program Reform

Krajowy Program Reform (KPR) stanowi odpowiedź na najważniejsze wyzwania globalne oraz wskazuje ścieżkę do budowy trwałych podstaw wzrostu gospodarczego, łącząc cele unijne z priorytetami krajowymi. KPR to element systemu zarządzania krajową polityką rozwoju, a zaproponowane w nim reformy, w powiązaniu z realizacją długo - i średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz zintegrowanymi strategiami krajowymi, koncentrują się na obszarach priorytetowych z punktu widzenia rozwoju społeczno - gospodarczego Polski, prowadząc jednocześnie do realizacji celów europejskich.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Celem głównym dokumentu jest poprawa jakości życia Polaków w powiązaniu z modernizacją i rosnącą jakością gospodarki. SRMK 2030 koresponduje z Długookresową Strategią Rozwoju Kraju w poniższych obszarach:

- Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki
- Cel 5. Stworzenie Polski Cyfrowej
- Cel 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki
- Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”
- Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska

- Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny;
- Cel 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski, poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego
- Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Celem strategicznym koncepcji jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie. KPZK 2030 kładzie szczególny nacisk na budowanie i utrzymywanie ładu przestrzennego, ponieważ decyduje on o warunkach życia obywateli, funkcjonowaniu gospodarki i pozwala wykorzystywać szanse rozwojowe. W koncepcji sformułowano sześć wzajemnie powiązanych celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju w horyzoncie roku 2030. *SRMK 2030* nawiązuje zwłaszcza do poniższych :

- Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
- Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej
- Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznej polityki regionalnej państwa. KSSR 2030 kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów. Wspiera też konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Dokument przedstawia cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorządy: wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki w perspektywie roku 2030. *SRMK 2030* wpisuje się w założenia, a zwłaszcza w poniższe cele i kierunki interwencji KSRR 2030:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym
Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszących atrakcyjność inwestycyjną obszarów
- Cel 2. Wzmocnienie regionalnych przewag konkurencyjnych
Kierunek interwencji 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
Kierunek interwencji 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Kierunek interwencji 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych

SRMK 2030 jest komplementarna i nawiązuje również do założeń innych **krajowych dokumentów strategicznych lub planistycznych** w tym:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju
- Krajowej Polityki Miejskiej
- Polityki Energetyczna Polski 2030
- Krajowego Programu Ograniczenia Zanieczyszczenia Powietrza
- Strategii Rozwoju Transportu
- Strategii Demograficznej 2040

2.2. Poziom regionalny

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (*SRWP 2030*) jest jednym z dwóch najważniejszych dokumentów określających wojewódzką politykę rozwoju. Do najważniejszych wyzwań rozwojowych ujętych w *SRWP 2030*, spójnych z wyzwaniami rozwojowymi zdiagnozowanymi w toku opracowania Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna 2030 należą:

- ⇒ zwiększenie bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego
- ⇒ poszerzenie oferty oraz poprawa dostępności i jakości zindywidualizowanych usług publicznych
- ⇒ rozwój działań w zakresie promocji zdrowia oraz profilaktyki zdrowotnej, adresowanych do wszystkich grup wiekowych
- ⇒ poprawa jakości usług edukacyjnych na wszystkich etapach kształcenia z uwzględnieniem potrzeb gospodarki i rynku pracy, postępu technologicznego i wyzwań cywilizacyjnych
- ⇒ rozwój kapitału społecznego w oparciu o różnorodność kulturową, dziedzictwo oraz tradycje regionu
- ⇒ rozwój infrastruktury i oferty transportu zbiorowego oraz dróg publicznych
- ⇒ zapewnieniu wysokiej jakości zasobów i miejsc pracy z uwzględnieniem branż kluczowych, istotnych dla rozwoju gospodarki
- ⇒ wykorzystanie technologii cyfrowych.

W oparciu o wyzwania rozwojowe w *SRWP 2030* określono trzy cele strategiczne mające charakter ogólny i określające pożądane stany docelowe w ujęciu problemowym. Są one konkretyzowane przez 12 celów operacyjnych. *Strategia Rozwoju Miasta Kościerzyna 2030* wpisuje się w realizację celów strategicznych Województwa Pomorskiego, w tym zwłaszcza w poniższe cele operacyjne:

- a) Cel strategiczny 1. TRWAŁE BEZPIECZEŃSTWO
 - Cel operacyjny 1.1. Bezpieczeństwo środowiskowe
 - Cel operacyjny 1.2. Bezpieczeństwo energetyczne
 - Cel operacyjny 1.3. Bezpieczeństwo zdrowotne
 - Cel operacyjny 1.4. Bezpieczeństwo cyfrowe
- b) Cel strategiczny 2. OTWARTA WSPÓLNOTA REGIONALNA
 - Cel operacyjny 2.1. Fundamenty edukacji
 - Cel operacyjny 2.2. Wrażliwość społeczna
 - Cel operacyjny 2.3. Kapitał społeczny
 - Cel operacyjny 2.4. Mobilność
- c) Cel strategiczny 3. ODPORNA GOSPODARKA
 - Cel operacyjny 3.1. Pozycja konkurencyjna
 - Cel operacyjny 3.2. Rynek pracy

- Cel operacyjny 3.3. Oferta turystyczna i czasu wolnego
- Cel operacyjny 3.4. Integracja z globalnym systemem transportowym

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030

Polityka przestrzenna województwa to sposób realizacji wizji zagospodarowania przestrzennego województwa w odniesieniu do jego terytorium w perspektywie do roku 2030, polegający na oddziaływaniu na główne elementy zagospodarowania przestrzennego województwa i zapewniający koordynację instrumentów realizacyjnych, będąc przy tym integralną częścią polityki rozwoju. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa do 2030 roku zakłada otwartą policentryczną koncentrację i jest tworzony przez:

- regionalny system obszarów chronionych i powiązań ekologicznych,
- zhierarchizowaną policentryczną sieć ośrodków,
- ponadregionalne pasma rozwojowe których, potencjał związany jest w szczególności z przebiegiem infrastruktury sieci TEN-T i TEN-E,
- regionalne pasma rozwojowe związane z przebiegiem korytarzy infrastrukturalnych,
- wielofunkcyjne strefy.

Zgodnie z założeniami KPZP 2030 Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 określa obszary funkcjonalne województwa wraz z ich granicami oraz kierunkami rozwoju i zagospodarowania przestrzennego. Kościerzyna zaliczona została do kategorii miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków subregionalnych. Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyny tworzy Miasto Kościerzyna wraz z otaczającą je Gminą Kościerzyna. Wizja określona w PZP WP zakłada, że miejskie obszary funkcjonalne będą atrakcyjnymi miejscami do życia – ich mieszkańcy będą mieli zagwarantowany dostęp do usług publicznych i terenów zieleni. Powiązania funkcjonalne między ośrodkami umożliwiać będą wykształcenie się wspólnego rynku inwestycyjnego, opartego na codziennych bezpośrednich kontaktach gospodarczych oraz znacznym rozszerzeniu zasięgu obsługi ponadlokalnych instytucji edukacji, zdrowia, kultury, sportu i rekreacji.

W dokumencie PZP WP sformułowano cztery cele polityki przestrzennej powiązane z celami strategicznymi rozwoju województwa. SRMK 2030 jest spójna z założeniami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 i nawiązuje do poniższych celów polityki przestrzennej województwa:

- wysoka jakość przestrzeni zamieszkania i pracy,
- konkurencyjna oraz wielofunkcyjna przestrzeń gospodarcza i bezpieczeństwo,
- zachowane zasoby i walory środowiska,

a zwłaszcza do celu dedykowanego obszarom funkcjonalnym tj.

- uruchomione potencjały rozwojowe obszarów funkcjonalnych.

Cele i kierunki rozwoju miasta Kościerzyna do 2030r. są również spójne z kierunkami polityki przestrzennej województwa określonymi w ramach poszczególnych celów jego polityki przestrzennej, w tym zwłaszcza z poniższymi kierunkami:

- 1.2. Kształtowanie wysokiej jakości środowiska mieszkaniowego
- 1.4. Zapobieganie i ograniczanie skutków powodzi oraz innych zagrożeń naturalnych
- 2.1. Efektywne i bezpieczne wykorzystanie zasobów przestrzeni przez gospodarkę
- 2.3. Wzmocnienie całorocznej i atrakcyjnej oferty turystycznej w oparciu o zasoby i walory przyrodniczo-kulturowe, krajobrazowe i funkcje metropolitalne
- 2.4. Kształtowanie racjonalnej struktury przestrzennej sieci transportowej
- 2.5. Zwiększenie stopnia bezpieczeństwa energetycznego i sprawności systemów produkcji, przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej i ciepłej, gazu, ropy naftowej oraz

- produktów ropopochodnych
- 3.1. Zachowanie i odtwarzanie zasobów środowiska przyrodniczego i jego spójności
- 3.2. Ochrona obszarów o charakterystycznym krajobrazie kulturowym lub znaczeniu historycznym
- 3.3. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń środowiska
- 4.3. Wykorzystanie potencjału rozwojowego związanego ze szczególnymi walorami przyrodniczo-kulturowymi i krajobrazowymi

2.3. Poziom lokalny

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ziemi Kościerskiej na lata 2010-2025

Celem nadrzędnym Strategii RS-G ZK jest podniesienie jakości życia mieszkańców Ziemi Kościerskiej poprzez:

- Zwiększenie konkurencyjności gospodarki lokalnej;
- Poprawę dostępności komunikacyjnej i spójności wewnętrznej obszaru;
- Poprawę stanu środowiska naturalnego;
- Podniesienie umiejętności i aktywności mieszkańców Ziemi Kościerskiej.

Cel ten realizowany będzie w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju społeczeństwa i gospodarki, z poszanowaniem środowiska naturalnego, w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów obszaru oraz partnerstwo trójsektorowe, dialog społeczny i współpracę wszystkich odpowiedzialnych za realizację Strategii podmiotów, osób i instytucji. SRMK 2030 realizuje założenia Strategii zmierzające do osiągnięcia jej celu nadrzędnego, a także wpisuje się w poniższe priorytety, cele strategiczne i operacyjne:

- Priorytet I: Konkurencyjność gospodarcza i atrakcyjność
Cel strategiczny I. Podniesienie konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej oraz turystycznej Ziemi Kościerskiej
Cel operacyjny I.1. Tworzenie sprzyjającego klimatu dla rozwoju gospodarki i przedsiębiorczości
Cel operacyjny I.2. Wsparcie kluczowych branż gospodarki obszaru Ziemi Kościerskiej
Cel operacyjny I.3. Systemowe wsparcie promocji gospodarczej i turystycznej oraz pozyskiwania nowych inwestorów
- Priorytet II: Dostępność komunikacyjna i spójność wewnętrzna
Cel strategiczny II. Poprawa dostępności komunikacyjnej i zwiększenie spójności wewnętrznej Ziemi Kościerskiej
Cel operacyjny II.1. Poprawa dostępności do Aglomeracji Trójmiejskiej i sąsiednich obszarów
Cel operacyjny II.2. Wzmocnienie roli Kościerzyny jako regionalnego węzła transportowego
Cel operacyjny II.3. Poprawa lokalnej infrastruktury podstawowej warunkującej dostępność i spójność wewnętrzną
- Priorytet III: Środowisko i racjonalne wykorzystanie zasobów
Cel strategiczny III. Poprawa stanu środowiska naturalnego i racjonalne wykorzystanie zasobów Ziemi Kościerskiej
Cel operacyjny III.1. Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez działania inwestycyjne i informacyjno – edukacyjne oraz koordynację działań
Cel operacyjny III.2. Planowanie i zagospodarowanie uwzględniające zrównoważone wykorzystanie czynników rozwoju obszaru
Cel operacyjny III.3. Racjonalne wykorzystywanie zasobów Ziemi Kościerskiej

– **Priorytet IV: Zasoby ludzkie i zintegrowane społeczeństwo**

Cel strategiczny IV. Wsparcie rozwoju kompetencji i aktywności mieszkańców oraz budowa zintegrowanego społeczeństwa na Ziemi Kościerskiej

Cel operacyjny IV.1. Zwiększenie aktywności, kompetencji i mobilności zawodowej mieszkańców Ziemi Kościerskiej

Cel operacyjny IV.2. Poprawa podstawowej infrastruktury społecznej oraz zwiększanie zakresu i jakości usług dla mieszkańców

Cel operacyjny IV.3. Wzmacnianie tożsamości regionalnej i integracja społeczeństwa obszaru

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Kościerskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2010-2025

Kościerski Obszar Funkcjonalny został utworzony w celu realizacji ponadlokalnych, wspólnych działań rozwojowych, wychodzących poza granice jednej gminy. Jego głównym zadaniem jest przygotowanie i realizacja wspólnych przedsięwzięć samorządów lokalnych gmin wchodzących w skład Powiatu kościerskiego w oparciu o zasoby własne, jak i pojawiające się różnorodne możliwości wsparcia zewnętrznego. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Kościerskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2010-2025 określa potencjał, kierunki i perspektywy rozwoju dla całego obszaru funkcjonalnego. Założenia *SRMK 2030* oraz jej cele są spójne ze Strategią Kościerskiego Obszaru Funkcjonalnego, w tym zwłaszcza z jej priorytetami, celami strategicznymi i operacyjnymi zawartymi w Tab.1.

Tab.1. Priorytety i cele Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Kościerskiego Obszaru Funkcjonalnego

PRIORYTETY		
Konkurencyjna gospodarka	Dostępność transportowa i środowisko	Kapitał ludzki oraz zintegrowane i aktywne społeczeństwo
CELE STRATEGICZNE		
Popraw konkurencyjności gospodarki lokalnej	Popraw dostępności transportowej i ochrona środowiska	Wzmocnienie kompetencji, integracja lokalnej społeczności i aktywizacja mieszkańców
CELE OPERACYJNE		
Wzmocnienie potencjału turystycznego	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej	Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy
Podniesienie atrakcyjności oferty inwestycyjnej	Stworzenie spójnego systemu transportu zbiorowego	Efektywne wykorzystywanie środków przeznaczonych na pomoc społeczną oraz prowadzenie polityki senioralnej
Rozwój przedsiębiorczości lokalnej i wzrost poziomu innowacyjności przedsiębiorstw	Wzrost poziomu dostępu do infrastruktury technicznej	Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego oraz współpracy międzysektorowej
Zapewnienie wysokiego poziomu wsparcia dla przedsiębiorstw i wzrost poziomu kooperacji	Poprawa efektywności energetycznej i rozwój OZE	Wspieranie integracji społecznej i zwiększenie atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców
Spójna promocja turystyczna i gospodarcza	Zachowanie walorów przyrodniczych	Poprawa jakości i dostępności opieki medycznej, rehabilitacyjnej i uzdrowiskowej
Rewitalizacja przestrzenna i społeczna		Rozwój szkolnictwa zawodowego oraz szkolnictwa na szczeblu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym
		Rozwój i upowszechnienie opieki przedszkolnej

3. WNIOSKI Z ANALIZY SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

Podstawą opracowania *Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna 2030* jest *Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej* zawierająca podstawowe informacje o mieście i przedstawiająca jego aktualną sytuację, również na tle województwa i grupy porównawczej miast z makroregionu północnego. W niniejszym rozdziale przedstawiono najważniejsze informacje oraz wnioski wynikające z przeprowadzonej *Diagnozy* w podziale na główne obszary funkcjonowania miasta. Stanowią one podstawę dalszej analizy strategicznej, a w ślad za nią celów i kierunków rozwoju miasta w kolejnych latach.

3.1. Obszar środowisko i przestrzeń

Zgodnie z analizami Monitora Rozwoju Lokalnego, wartość standaryzowana i dynamika wzrostu wskaźnika rozwoju Kościerzyny w wymiarze środowiskowo-przestrzennym na tle grupy porównawczej miast z makroregionu północnego wskazują na gorszą i pogarszającą się w ostatnich latach sytuację miasta w tym wymiarze.

Położenie, środowisko i przestrzeń

- ⇒ Kościerzyna to ponad 600-letnie miasto zlokalizowane na zajmującym środkowo-południową część województwa pomorskiego, atrakcyjnym krajobrazowo i turystycznie Pojezierzu Kaszubskim.
- ⇒ Kościerzyna jest stolicą powiatu kościerskiego - jednego z 16 powiatów województwa pomorskiego (z wykluczeniem miast na prawach powiatu) i pełni funkcję ośrodka aktywności lokalnej. Jednocześnie zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego Kościerzyna zaliczona została do kategorii miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków subregionalnych. Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyny tworzy Miasto Kościerzyna wraz z otaczającą je z czterech stron Gminą Kościerzyna, co przekłada się na powiązanie rozwojowe obu jednostek.
- ⇒ Położenie miasta na przecięciu dróg: krajowej nr 20 oraz wojewódzkich nr 214 i 221 stanowiących istotny element układu komunikacyjnego regionu przekłada się na możliwość skomunikowania Kościerzyny zarówno z obszarem metropolitalnym Trójmiasta jak i aglomeracją Toruńską, Bydgoską, Poznaniem i zachodnią granicą kraju, co może pozytywnie oddziaływać na rozwój miasta.
- ⇒ Drogi krajowa nr 20 oraz wojewódzkie nr 214 i 221 w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 zostały określone jako drogi o szczególnym znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym dla rozwoju województwa, a Kościerzyna jako regionalny węzeł integracyjny.
- ⇒ Obszar miasta liczy 1586 ha powierzchni geodezyjnej, co stanowi zaledwie 0,1% powierzchni województwa pomorskiego. Niespełna połowę gruntów na terenie Kościerzyny na koniec 2020r. (dokładnie 44,6%) stanowiły grunty zabudowane i zurbanizowane. Ich udział w ostatnich latach zwiększa się kosztem gruntów rolnych, które stanowią obecnie 42,53% powierzchni miasta. Świadczy to o rosnącym zurbanizowaniu miasta. Zasadne jest dalsze zwiększenie udziału terenów zielonych i parków w przestrzeni miejskiej.
- ⇒ Zwartość miasta wypada dobrze na tle grupy porównawczej miast makroregionu północnego, natomiast gorzej od średniej w grupie porównawczej prezentuje się stosowanie instrumentów planowania przestrzennego. Wynika to z niższego od średniej

- w grupie udziału powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem. Miasto sukcesywnie obejmuje kolejne obszary miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego i w perspektywie planuje objąć nimi cały obszar miasta.
- ⇒ W przestrzeni miasta został wyodrębniony w drodze delimitacji obszarów zdegradowanych, obszar rewitalizacji obejmujący Osiedle 1000-lecia – Kartuska, który objęty jest rewitalizacją zgodnie z „Gminnym Programem Rewitalizacji dla Miasta Kościerzyna na lata 2017-2025”
 - ⇒ Na terenie miasta położonego w dorzeczu Wierzycy znajdują się dwie małe rzeki: Bibrowa i Kamionka oraz trzy jeziora: Gałęźne, Kapliczne i Wierzysko. Występują tu również różnorodne typy zieleni, a także obszary ochrony krajobrazu. Na kształt krajobrazu Kościerzyny wpływ mają również lasy występujące w północno- i południowo-zachodniej części miasta, które stanowią część kompleksu leśnego rozciągającego się na zachód i południe Kościerzyny. Takie walory krajobrazowe sprzyjają rozwojowi różnych form rekreacji i turystyki, w tym np. rehabilitacyjnej i uzdrowskiej.
 - ⇒ Kościerzyna, podobnie jak wiele innych miejscowości boryka się z problemem emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, w którym dominujący udział ilościowy mają zanieczyszczenia z procesu spalania paliw. Na przestrzeni ostatnich lat można jednak zaobserwować poprawę stanu jakości powietrza w Kościerzynie. W celu podtrzymania takiej tendencji niezbędne jest monitorowanie poziomu zanieczyszczeń oraz kontynuowanie podejmowanych do tej pory działań obejmujących likwidację lokalnych kotłowni z jednoczesnym podłączaniem ich do systemu ciepłowniczego, termomodernizację budynków, montaż paneli słonecznych i ogniw fotowoltaicznych, modernizację głównych źródeł ciepła, a także liczne działania edukacyjno-informacyjne. Zasadne jest również zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym miasta.

Infrastruktura techniczna

- ⇒ Główny układ drogowy Kościerzyny stanowi jednocześnie element układu komunikacyjnego łączącego południowo-zachodni obszar województwa pomorskiego z Trójmiastem oraz tereny turystyczne subregionu słupskiego i metropolitalnego z subregionem południowym i nadwiślańskim. Przekłada się to na wzmożony ruch tranzytowy, który w połączeniu z ruchem wewnątrzmijskim zdecydowanie zmniejsza przepustowość dróg w centrum miasta. Skutkuje to wydłużeniem czasu przejazdu i znacznym zmniejszeniem płynności ruchu. Szczególnie problematyczne jest ogromne natężenie ruchu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 214 powodujące znaczne problemy komunikacyjne północnej części Kościerzyny. Duże znaczenie dla odciążenia ruchu w tej części miasta, a także dla rozwoju gospodarczego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyny miałaby realizacja drugiego etapu budowy obwodnicy miasta tzw. Obwodnicy Północ.
- ⇒ Jakość sieci dróg na terenie miasta wypada najmniej korzystnie na tle grupy porównawczej miast makroregionu północnego. Spowodowane jest to w głównej mierze niższą niż średnia w grupie długością dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej ulepszonej na 100km² powierzchni oraz ich udziałem w łącznej długości dróg na terenie miasta. Jakości nawierzchni dróg miejskich oraz dostępności parkingów i miejsc parkingowych wewnątrzsiedlowych oceniane są również jako słabe przez mieszkańców miasta. W związku z powyższymi dalszych inwestycji i rozbudowy wymaga również wewnętrzny układ drogowy miasta, sieć ścieżek rowerowych i chodników oraz miejsc parkingowych.

- ⇒ Centralny system ciepłowniczy na koniec 2020r. pokrywał około 59% zapotrzebowania na ciepło wszystkich budynków. W celu dalszego ograniczenia niskiej emisji oraz zapewnienia bezpieczeństwa ciepłowniczego mieszkańcom miasta konieczne są inwestycje w zakresie systemu ciepłowniczego, zarówno dotyczące głównych źródeł ciepła jak i rozbudowy sieci ciepłowniczej.
- ⇒ W Kościerzynie z gazu ziemnego korzysta mniej niż 20% mieszkańców. Stopień zgazyfikowania miasta wynosi 3,86%. Sieć gazowa jest również przez mieszkańców uważana za najslabiej rozwiniętą na terenie miasta. Niezbędne są działania zmierzające do dalszej rozbudowy sieci gazowej na terenie miasta.
- ⇒ Kościerzyna zaopatrywana jest w energię elektryczną przez ENERGA-Operator S.A. poprzez istniejącą sieć energetyczną, która doprowadza energię do jedyne go w mieście Głównego Punktu Zasilania (GPZ) za pomocą trzech linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110/15kV.
- ⇒ Miasto posiada uregulowaną gospodarkę wodno – ściekową. Z sieci wodociągowej na terenie miast korzysta 99% mieszkańców, a z kanalizacji ściekowej 97%. Niezbędna jest dalsza rozbudowa kanalizacji sanitarnej w nieskanalizowanych obszarach miasta, a także inwestycje rozwojowe w miejskiej oczyszczalni ścieków. Z kolei w zakresie kanalizacji deszczowej największego doinwestowania wymagają tereny położone we wschodniej i południowej części miasta.
- ⇒ Zadania z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Kościerzyny realizuje związek międzygminny pod nazwą Związek Gmin Wierzyca. Na przestrzeni ostatnich lat w Kościerzynie obserwuje się wzrost ogólnej ilości odpadów komunalnych, ale też ilości odpadów z frakcji opakowań z papieru i tektury, opakowań ze szkła i zmieszanych odpadów opakowaniowych. Jednocześnie występuje tendencja spadkowa ilości odpadów niesegregowanych (zmieszanych). Konieczne są dalsze działania edukacyjno-informacyjne zmierzające do redukcji ogólnej ilości odpadów, w tym zwłaszcza zmieszanych, a także kontynuacja działań związanych z usuwaniem z terenu miasta azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Infrastruktura społeczna

- ⇒ Liczba mieszkań w Kościerzynie w ostatnim dziesięcioleciu sukcesywnie wzrastała, z jednoczesnym wzrostem liczby izb i powierzchni użytkowej. 99,72% mieszkań w Kościerzynie wyposażonych jest w instalację wodociągową, a 91,97% posiada centralne ogrzewanie. Ilość mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie wzrosła o niespełna 5% w porównaniu z 2012r. Biorąc pod uwagę wskaźnik liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców Kościerzyna nieznacznie odbiega w dół od średniej dla województwa, zajmując jednocześnie czwartą pozycję od końca na tle pozostałych miast powiatowych (zbliżony poziom do Chojnic, Bytowa, Człuchowa i Starogardu Gdańskiego). Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w Kościerzynie w 2019r. wynosiła 72,7 m² dając tym samym Kościerzynie pierwsze miejsce wśród ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego. Biorąc pod uwagę liczbę lokali socjalnych na 1000 mieszkańców, Kościerzyna (3,7 lokali/1000 os.) znacznie odbiega na plus od średniej dla województwa, która wynosi 2,5 lokali/1000 os. Warunki mieszkaniowe w Kościerzynie jako dobre oceniło również 68,2% mieszkańców biorących udział w ankieciezacji.
- ⇒ Miasto Kościerzyna – jako jednostka samorządu terytorialnego - jest organem prowadzącym 9 placówek oświatowych różnego typu, umiejscowionych w 6 jednostkach organizacyjnych. Wszystkie obiekty, w których odbywa się edukacja spełniają wszystkie wymagania, a ich standard jest sukcesywnie podnoszony poprzez prowadzenie

niezbędnych inwestycji i remontów. Wymiany lub uzupełnienia wymaga wyposażenie szkół, w przypadku którego proces degradacji następuje szybko głównie w wyniku dynamicznego rozwoju technologicznego. Dużym problemem niestety nadal jest brak pełnowymiarowych sal gimnastycznych we wszystkich placówkach publicznych z wyjątkiem Szkoły Podstawowej Nr 6.

- ⇒ W 2020r. w Kościerzynie liczba podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych wynosiła 13 szt., co daje 5 przychodni na 10 tys. ludności. W 2019r. liczba osób przypadających na jedną jednostkę ochrony zdrowia wyniosła 1696 osób. Mimo to dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie miasta jest znacznym problemem.
- ⇒ Bardzo istotnym ośrodkiem ochrony zdrowia, którego zakres usług wykracza poza miasto i powiat kościerski jest Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie, będący podmiotem leczniczym Samorządu Województwa Pomorskiego. Jego baza i renoma oraz położenie w bezpośrednim sąsiedztwie lasów, poza zapewnieniem opieki zdrowotnej mieszkańcom stwarza – przy współpracy Miasta i Gminy, możliwość rozwoju w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Kościerzyny turystyki rehabilitacyjnej i uzdrowiskowej.
- ⇒ Transport miejski na terenie Kościerzyny od 2015r. jest bezpłatny dla użytkowników i swoim zasięgiem obejmuje wszystkie większe osiedla mieszkaniowe, dworzec PKP oraz Szpital Specjalistyczny. Rozkład jazdy sukcesywnie jest dostosowywany do potrzeb mieszkańców, a liczba osób korzystających z darmowej komunikacji również wzrasta. Jakość i dostępność transportu publicznego na terenie Kościerzyny przez mieszkańców oceniane są dobrze. Część z nich uważa jednak, że jego dostępność mogłaby być lepsza. Zasadne zatem byłoby objęcie komunikacją miejską pozostałych obszarów miasta oraz skorelowanie rozkładu jazdy z transportem kolejowym oraz autobusowym transportem zbiorowym dalekobieżnym.
- ⇒ Większość obiektów kulturalnych dostosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zmian w tym zakresie wymagają budynek Muzeum Ziemi Kościerskiej i Biblioteki Miejskiej, które posiadają jedynie częściowe rozwiązania techniczne umożliwiające wjazd wózkami inwalidzkimi na poziom parteru, bez możliwości swobodnego korzystania ze wszystkich poziomów i pomieszczeń tych obiektów. Równie ważna dla rozwoju miasta jest baza sportowa - stadion miejski, boiska, lodowisko czy basen, stanowiące doskonałe zaplecze dla rozwoju usług o charakterze rekreacyjnym i turystycznym. Baza kulturalno-sportowa może stanowić o przewadze konkurencyjnej miasta.

Infrastruktura turystyczna

- ⇒ Miasto staraniem jego mieszkańców słynie z kultywowania tradycji kaszubskiej w każdej niemal dziedzinie kultury. W pobliżu Kościerzyny znajduje się wiele miejsc związanych z tradycją, które warto odwiedzić. Miasto posiada również wiele atrakcji turystycznych do których należą m.in. zabytkowe centrum miasta, Muzea Ziemi Kościerskiej, Akordeonu i Kolejnictwa, Stary Browar Kościerski oraz dwa Sanktuaria Maryjne.
- ⇒ Niewątpliwym atutem miasta dla odwiedzających je turystów, jest także dobrze rozwinięty handel i strefa usług, gdzie uwagę zwraca estetyka wnętrza i wysoka kultura obsługi.
- ⇒ Podstawę bazy turystycznej stanowią obiekty noclegowe. W 2020r. na terenie Kościerzyny zlokalizowane były 3 obiekty hotelowe, w tym jeden kategorii ** i dwa kategorii ***, dysponujące 78 pokojami oraz 187 miejscami noclegowymi. Dodatkowo miejsca noclegowe turystom zapewniało 5 innych obiektów noclegowych, w tym 3 zajazdy i 1 podmiot

wynajmujący pokoje gościnne. Obok bazy noclegowej istotnym elementem infrastruktury turystycznej jest baza gastronomiczna. Zarówno dostępność restauracji, barów, pubów jak i miejsc, w których można przenocować mieszkańcy oceniają pozytywnie.

3.2. Obszar społeczność

Syntetyczny wskaźnik rozwoju w wymiarze społecznym dla Kościerzyny osiągał w latach 2014-2018 wartość dodatnią, co oznacza lepszą sytuację w tym wymiarze niż w grupie porównawczej miast makroregionu północnego. Pod względem różnorodności, dostępności i jakości usług społecznych (publicznych i komercyjnych) oraz infrastruktury Kościerzyna zarówno pod względem wartości standaryzowanej, jak i dynamiki wypadła znacznie lepiej niż średnia w grupie porównawczej.

Demografia

- ⇒ Kościerzynę na koniec 2020r. zamieszkiwało 23 778 osób. Na 100 mężczyzn przypada 107 kobiet, co jest tendencją utrzymującą się od 2010r. W 2020r. w mieście zanotowano 283 urodzenia żywe i 264 zgonów skutkujących najmniejszym dodatnim przyrostem naturalnym od 2010r. (19 osób). Mimo to wartości wskaźnika przyrostu naturalnego oraz salda migracji na 1000 mieszkańców wskazują na to, że Kościerzyna jest miastem rozwijającym się.
- ⇒ Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego w perspektywie do 2030 roku w Kościerzynie utrzymać się będzie tendencja spadkowa liczby mieszkańców. Jednocześnie prognozowany przyrost naturalny, ma osiągnąć wartość ujemną na poziomie – 35. Jednocześnie wielokierunkowa migracja, dotycząca głównie osób młodych (edukacja, praca) przyspiesza proces depopulacji i wyludniania miasta. Konieczne jest zatem podejmowanie działań zachęcających do zamieszkania w Kościerzynie
- ⇒ Struktura wiekowa mieszkańców Kościerzyny odznacza się od szeregu lat zdecydowaną przewagą osób w wieku produkcyjnym. Zauważalny jest wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym z jednoczesnym spadkiem liczby osób w wieku produkcyjnym i utrzymującą się na zbliżonym poziomie liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym. Współczynniki obciążenia demograficznego osobami starszymi jest obecnie prawie o 10 wyższy niż w 2012r. Wzrasta również odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem. Analizy potwierdzają występowanie niekorzystnego trendu demograficznego, a prognozy do 2030r. wskazują na wzrost osób w wieku produkcyjnym niemobilnym oraz w wieku poprodukcyjnym. Niezbędne jest dostosowanie usług społecznych i zdrowotnych do potrzeb osób starszych i schorowanych oraz realizacja działań zatrzymujących młodych ludzi w mieście.

Oświata i wychowanie

- ⇒ Oświata w Kościerzynie jest na dobrym poziomie. W roku szkolnym 2020/2021 do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych na terenie miasta Kościerzyna uczęszczało 1382 dzieci (675 w publicznych, 707 w niepublicznych), średnio 19 dzieci w grupie (24 os/grupę w placówkach publicznych, 16 os/grupę w niepublicznych). Zdecydowana przewaga kadry nauczycielskiej to nauczyciele dyplomowani (55%), a zaledwie 3% nauczyciele stażyści. W celu utrzymania wysokiego poziomu edukacji niezbędne jest podejmowanie działań uwzględniających zmieniające się potrzeby gospodarki i rynku pracy, postęp technologiczny i wyzwania cywilizacyjne. Konieczne jest również rozwijanie szeroko pojętych kompetencji kluczowych i dokształcanie nauczycieli.

- ⇒ Mieszkańcy miasta oceniają dostępność i poziom kształcenia kościerskiej oświaty jako dobre. Pod względem dostępności najlepiej oceniane są kościerskie szkoły podstawowe - niespełna 24% mieszkańców uznaje dostęp do tych placówek za bardzo dobry, natomiast ocenę bardzo dobrą pod względem poziomu kształcenia najwięcej mieszkańców - 17,6% wystawiło przedszkolom.
- ⇒ Silnie widoczny jest „drenaż pomaturalny”, wynikający z braku szkolnictwa wyższego. Coraz więcej młodzieży po ukończeniu edukacji szkolnej wybiera studia lub pracę w większym mieście. Konieczne jest umożliwienie młodzieży kształcenia w dziedzinach, w których mogłaby ona znaleźć trwałe źródło dochodu na miejscu, oraz rozwijanie nowych dziedzin przemysłu/usług.

Pomoc społeczna

- ⇒ Usługi z zakresu pomocy społecznej w Kościerzynie oceniane są przez mieszkańców za dobre, zarówno pod względem dostępności jak i jakości. W tym obszarze sytuacja uległa zdecydowanej poprawie w oczach mieszkańców.
- ⇒ Mieszkańcy miasta w ramach pomocy społecznej korzystają ze wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. W latach 2012 – 2016 liczba osób korzystających z pomocy z roku na rok była większa, natomiast w latach 2016 – 2020 obserwuje się systematyczny spadek, do wartości niższej niż ilość korzystających z pomocy w 2012r.
- ⇒ Największy wzrost wydatkowania środków obserwuje się w przypadku zadań związanych ze wsparciem rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz pomocy państwa w wychowaniu dzieci (wynika to z realizacji programów rządowych tj. 500+ i Dobry Start), natomiast spadek wydatkowania na zadania dotyczące przemocy w rodzinie. W grupie najczęściej podawanych, przez osoby potrzebujące powodów ich trudnej sytuacji znajdują się ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. W celu poprawy sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zasadne jest podejmowanie działań obejmujących reintegrację zawodową i społeczną oraz wykorzystanie środowiskowych form aktywizacji społecznej
- ⇒ Bardzo ważnym problemem jest rosnąca potrzeba ochrony macierzyństwa oraz utrzymująca się na wysokim poziomie liczba rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Nie bez znaczenia pozostają kwestie związane ze zdrowiem. Podejmowanie wzmożonych działań profilaktycznych w tej sferze wydaje się być konieczne, gdyż mieszkańcy wskazują problemy ze zdrowiem (długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność) jako jeden z ważniejszych powodów zmuszających ich do korzystania ze wsparcia systemowego.
- ⇒ Ważne jest wsparcie dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, które m.in. z powodu ubóstwa bądź bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców mają nierówne szanse rozwoju, a nawet narażone są na wykluczenie społeczne z powodu ograniczeń.
- ⇒ W mieście zauważalny jest również wzrost potrzeb w obszarze opieki nad osobami starszymi. Wsparcie społeczne w zakresie dbałość o potrzeby osób starszych w związku ze zmianami demograficznymi ma znaczenie priorytetowe. Istotne jest również dostrzeżenie potrzeb rodzin zajmujących się osobami starszymi bądź niepełnosprawnymi.

Bezpieczeństwo publiczne i ochrona zdrowia

- ⇒ Biorąc pod uwagę poziom bezpieczeństwa publicznego mierzony liczbą przestępstw widać zdecydowane pogorszenie sytuacji w 2020r. względem roku 2012. Zwiększeniu uległa również liczba zatrzymanych nietrzeźwych, a liczba osób rozprowadzających narkotyki bądź będących w ich posiadaniu wzrosła ponad trzykrotnie. W celu zwiększenia bezpieczeństwa publicznego w tym zakresie zasadna jest dalsza rozbudowa Centrum Monitoringu Wizyjnego. Uwagę należy zwrócić również na zapewnienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
- ⇒ Istotnym elementem życia społecznego jest ochrona zdrowia. W związku z rosnącym z roku na rok starzeniem się społeczeństwa, coraz większą liczbą chorób cywilizacyjnych oraz osób zmagających się z nimi, dbałość o ten aspekt jest szczególnie istotna. Zdecydowana przewaga ankietowanych mieszkańców Kościerzyny uznała dostępność do usług z zakresu opieki zdrowotnej za słabą – 81,89%. Podobnie oceniono również ich jakość – 65,87% mieszkańców, którzy wypełnili ankiety wystawiło jej ocenę słabą. W porównaniu z 2014r. obszar ten oceniany jest znacznie gorzej. Do zadań własnych samorządu lokalnego w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej należy m.in. opracowanie i realizacja oraz ocena efektów programów zdrowotnych wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców.

Kultura, sport i rekreacja

- ⇒ Kościerzyna to miasto o bogatej ofercie kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej dla mieszkańców i osób ją odwiedzających. Oprócz stałych propozycji zajęć, sekcji czy wystaw realizowanych przez miejskie jednostki organizacyjne, każdego roku na terenie Kościerzyny organizowanych jest też wiele imprez i wydarzeń kulturalnych, sportowych i rozrywkowych tworzących bogaty kalendarz imprez. Szereg z nich ma charakter regionalny, wojewódzki a także krajowy i międzynarodowy, dzięki czemu może przyciągać uwagę i zainteresowanie mieszkańców i turystów, wpisując się zarazem na stałe w harmonogram kościerskich imprez. Niemniej istotna i szeroka jest również kościerska oferta zajęć, wydarzeń i atrakcji sportowych i rekreacyjnych. Brakuje natomiast dużego, wieloletniego programu wsparcia zaplecza turystycznego obudowaniem kulturalnym (np. w oparciu o festiwal muzyki kameralnej) lub wsparciem tradycji kulturowych terenu (np. tradycji kolejowych w ramach Muzeum Parowozowni, tradycji kaszubskich).
- ⇒ Liczba osób korzystających z oferty kościerskich placówek kulturalnych i sportowych z roku na rok wzrasta, z widocznym spadkiem w okresie trwania pandemii wirusa Covid-19. Zasadne jest podejmowanie działań zmierzających do rozszerzenia oferty kulturalnej i sportowej dostępnej w sytuacjach wystąpienia ograniczeń w stacjonarnym funkcjonowaniu placówek.
- ⇒ Jakość i dostępność oferty kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej zostały uznane przez ankietowanych mieszkańców jako słabe. Jedynie 32,5% ankietowanych oceniło pozytywnie jakość, a 34,1% dostępność oferty kulturalnej. Nieco lepiej prezentuje się w oczach mieszkańców jakość i dostępność oferty sportowo-rekreacyjnej. Za dobrą uznało ją około 40% badanych, a niespełna 5% za bardzo dobrą.

Organizacje pozarządowe i budżet obywatelski

- ⇒ W latach 2012 – 2020 na terenie miasta Kościerzyna obserwuje się rozwój sektora nonprofit, w tym wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń, klubów sportowych i organizacji społecznych, których ilość w tym okresie zwiększyła się o połowę. Organizacje pozarządowe stanowią istotny element demokracji i społeczeństwa obywatelskiego stąd istotna jest kontynuacja i wzmacnianie dalszej współpracy. Niezbędne jest również stworzenie aktualnej bazy instytucji nonprofit działających na terenie miasta.
- ⇒ Najmniej korzystnie w sferze społecznej Kościerzyny na tle grupy porównawczej miast makroregionu północnego wypada stopień integracji i rozwarstwienia społecznego. Również 70% ankietowanych mieszkańców miasta uważa ten aspekt życia społecznego za słaby. W celu rozwoju integracji społecznej oraz zwiększenia zaangażowania mieszkańców istotne znaczenie ma również realizacja budżetu obywatelskiego, umożliwiającego mieszkańcom współdecydowanie o wydatkach z budżetu miasta na przedsięwzięcia najlepiej odzwierciedlające ich potrzeby.

3.3. Obszar gospodarka

Wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym dla Kościerzyny określony w Monitorze Rozwoju Lokalnego osiągał w latach 2014-2018 wartość ujemną, ale ulegał on sukcesywnie zmniejszeniu przyjmując w latach 2017-2018 ten sam poziom. Jednocześnie wartość standaryzowana i dynamika wzrostu wskazują na gorszą i pogarszającą się w ostatnich latach sytuację miasta na tle grupy porównawczej miast makroregionu północnego w tym wymiarze.

Działalność produkcyjna i usługowa

- ⇒ W Kościerzynie nie ma dużych zakładów przemysłowych i nie powstają większe firmy produkcyjne. Małe i średnie firmy są ukierunkowane na rozwój prostych form działalności. Najwięcej jest firm zatrudniających od 0 do 9 pracowników. Liczba przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 10 osób sukcesywnie spada. Wskaźnik dotyczący liczby podmiotów na 10 tys. osób jest o około 18% mniej niż średnia w województwie pomorskim. Wskaźnik ten plasuje Kościerzynę na czwartej pozycji od końca wśród badanych ośrodków aktywności.
- ⇒ Biorąc pod uwagę wybrane sekcje PKD 2007 w 2020r. dominowały budownictwo, handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle. W tych też dziedzinach odnotowano w ostatnich latach największy wzrost nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W 2020r. zarejestrowano 191 nowych działalności wykreślając jednocześnie 124. W porównaniu z 2012r. liczba nowo zarejestrowanych podmiotów spadła przy jednoczesnym spadku liczby firm wyrejestrowanych. Tym samym saldo firm zarejestrowanych na terenie miasta było dodatnie. Oznacza to, że mimo niekorzystnej sytuacji gospodarczej w 2020r. wynikającej z pandemii wirusa Covid-19, realny przyrost przedsiębiorstw w mieście osiągnął jedną z najwyższych wartości w latach 2012-2020.
- ⇒ Zmiany wskaźników dotyczących przedsiębiorczości na przestrzeni lat 2012-2020 wskazują na to, że potencjał społeczny miasta wpływa na rozwój przedsiębiorczości. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki w Kościerzynie osiąga wartość zbliżoną do średniej w grupie porównawczej miast makroregionu północnego, ale równocześnie po nagłym wzroście w 2016r., sukcesywnie spada. Najmniej korzystnie wypada dostępność usług doradczych i finansowych, która w ostatnich latach znacznie się pogarsza na tle grupy Pogorszenie sytuacji obserwuje się w zakresie dostępności zasobów niezbędnych do

prowadzenia działalności gospodarczej. Również mieszkańcy oceniają ofertę inwestycyjną miasta za słabą (68%). Niezbędne jest zatem podejmowanie dalszych działań stymulujących rozwój gospodarczy i poprawiających sytuację w tym aspekcie.

Zatrudnienie i bezrobocie

- ⇒ W latach 2016 – 2019 w Kościerzynie obserwuje się wzrost liczby osób pracujących, natomiast w roku 2020r. nastąpił niewielki spadek zatrudnienia. Spowodowane jest to prawdopodobnie sytuacją gospodarczą w kraju związaną z pandemią wirusa Covid-19 oraz wynikającym z niej zamknięciem czasowym części gałęzi gospodarczych np. gastronomii, siłowni, branży rekreacyjnej i rozrywkowej.
- ⇒ Do pozytywnych zjawisk na kościerskim rynku pracy należy zaliczyć wartość wskaźnika zatrudnienia na 1000 mieszkańców, który przewyższa średnią dla województwa pomorskiego. Mimo to 77% mieszkańców uczestniczących w ankietyzacji, uważa rynek pracy w mieście i możliwość znalezienia pracy za słabe.
- ⇒ Ważnym elementem lokalnej gospodarki jest rynek pracy oraz kwalifikacje mieszkańców. W tym obszarze sytuacja w Kościerzynie jest lepsza od średniej w grupie porównawczej i sukcesywnie się poprawia od 2014r. Dostępność i jakość oferowanych miejsc pracy w Kościerzynie jest praktycznie taka sama jak średnia w grupie porównawczej miast makroregionu północnego, ale ulega poprawie. Z kolei dostępność wykwalifikowanej siły roboczej oraz jakość kształcenia zawodowego pomimo sytuacji lepszej niż średnia w grupie, ulega pogorszeniu w ostatnich latach.
- ⇒ Analiza sytuacji na rynku pracy w Kościerzynie w latach 2012-2020 wskazuje znaczny spadek (↓ o 58%) liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych do 2019r. oraz wzrost o 32% w 2020r. Pozytywnym aspektem jest także zdecydowanie niższa liczba bezrobotnych absolwentów (↓ o 77%). Z kolei w 2020r. obserwowano wzrost liczby osób poszukujących pracy, zarejestrowanych jako osoby bezrobotne oraz liczby osób nie posiadających prawa do zasiłku (wskaźniki najwyższe od 2016r.). Niepokojący jest natomiast stosunkowo wysoki udział bezrobotnych zarejestrowanych w Kościerzynie w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, który jest o 1,5% wyższy od średniej wojewódzkiej.
- ⇒ W latach 2012 – 2020 największą ilość osób poszukujących pracy zanotowano wśród bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym, a także policealnym i średnim zawodowym, co wskazuje na nasycenie lokalnego rynku pracy w niektórych zawodach, w których odbywa się kształcenie na terenie powiatu.
- ⇒ Niepokojącym zjawiskiem na kościerskim rynku pracy jest największy odsetek bezrobotnych wśród osób pomiędzy 25 a 44 rokiem życia (53%) utrzymujący się w latach 2012-2020 na zbliżonym poziomie. Ponadto udział osób w wieku 60 lat i więcej w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w porównaniu do 2012r. wzrósł o prawie 4 punkty procentowe. Sytuacja tych osób jest szczególnie trudna, gdyż ta grupa wiekowa ma znaczne problemy z powrotem na rynek pracy. Pozytywnym aspektem jest spadek liczby osób bezrobotnych w grupie 18 – 24 lata.

Ruch turystyczny

- ⇒ Kościerzyna, ze względu na swoje położenie na Pojezierzu Kaszubskim, uwarunkowania historyczne oraz walory turystyczne i atrakcje jest miastem chętnie odwiedzanym przez turystów. Natężenie ruchu turystycznego wpływa na sytuację gospodarczą miasta i może stanowić bodziec do ukierunkowania jego rozwoju.

- ⇒ Informacji na temat ruchu turystycznego można uzyskać m.in. z badań prowadzonych przez Informację Turystyczną w Kościerzynie. Wskazują one na bardzo silną sezonowość ruchu turystycznego w Kościerzynie, z jego koncentracją w miesiącach letnich, zwłaszcza w lipcu, co jest tendencją utrzymującą się od 2012r. Pomimo trwającej pandemii wirusa Covid-19 oraz wynikających z niej obostrzeń i ograniczeń liczba turystów odnotowanych w miesiącach letnich 2020r. tj. lipcu i sierpniu była 36% wyższa od liczby turystów w tych samych miesiącach 2012r.

Finanse miasta

- ⇒ W porównaniu z rokiem 2012 spadł udział podatków stanowiących dochód państwa oraz subwencji, natomiast wzrósł udział dotacji celowych i środków unijnych w dochodach ogółem miasta. Biorąc pod uwagę udział dochodów ogółem w budżecie miasta w 2020r. ich wartość wzrosła o ponad 133% względem roku 2012. Pod względem dochodów w przeliczeniu na mieszkańca Kościerzyna zajmuje 3 pozycję wśród ośrodków aktywności lokalnej województwa pomorskiego.
- ⇒ Analizując wydatki budżetu miasta wg działów w 2020r. skierowane były one w głównej mierze na pomoc społeczną (około 3 x więcej niż w 2012r.) i oświatę (około 0,5 x więcej niż 2012r.), natomiast najmniej wydatków przeznaczono na bezpieczeństwo. W porównaniu z rokiem 2012 znacznie wzrosła również ilość wydatków przeznaczonych na gospodarkę komunalną i mieszkaniową (o 94,4%) i transport (o 76,9%). Spadła ilość wydatków z tytułu sportu i turystyki (o 4,2%) oraz pozostałych wydatków (o 50,5%).
- ⇒ Stosunek wydatków na jednego mieszkańca do dochodów na 1 mieszkańca w 2012r. wynosił 1,08. W 2020r. ten sam wskaźnik wyniósł 0,88. Tendencja spadkowa świadczy o poprawie sytuacji finansów miasta.
- ⇒ Pod względem stanu finansów jednostki samorządu terytorialnego, przekładającego się na możliwości finansowania działań rozwojowych sytuacja Kościerzyny jest gorsza niż średnia sytuacja w grupie miast porównawczych makroregionu północnego. Mimo gorszej sytuacji finansów na tle grupy, znacznie lepiej od średniej w grupie prezentuje się struktura finansowania zadań rozwojowych, co spowodowane jest wysokimi wydatkami majątkowymi na projekty dofinansowane z Unii Europejskiej.

4. ANALIZA SWOT

Kolejnym etapem analiz strategicznych, jest sporządzenie analizy SWOT opartej na przeprowadzonej *Diagnozie*, opiniach mieszkańców oraz przedstawicieli komórek organizacyjnych, jednostek i spółek samorządowych. Zgodnie z nazwą analiza SWOT dotyczy stron Kościerzyny:

- słabych (wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę i niewyeliminowane będzie utrudniać rozwój),
- mocnych (wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę i należyście wykorzystane będzie sprzyjać rozwojowi)

oraz wynikających z uwarunkowań zewnętrznych:

- szans (wszystko z otoczenia co stwarza szansę korzystnej zmiany)
- zagrożeń (wszystko z otoczenia co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej).

Analiza SWOT pozwoli na określenie potencjału miasta oraz na obranie najlepszych celów strategicznych i dalsze planowanie strategiczne. Punkt wyjścia dla analizy stanowią atuty i słabości miasta, które bada się w odniesieniu do szans i zagrożeń wynikających z otoczenia. Podobnie jak diagnozę sytuacji miasta ora wnioski z diagnozy, analizę SWOT przeprowadzono odrębnie dla trzech podstawowych obszarów tj. środowiska i przestrzeni, społeczności i gospodarki.

Tab.2. Analiza SWOT obszaru środowisko i przestrzeń

OBSZAR ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ		
POZYTYWNE		
NEGATYWNE		
WEWNĘTRZNE	Mocne strony (<i>Strengths</i>)	Słabe strony (<i>Weaknesses</i>)
	<ul style="list-style-type: none"> – położenie na atrakcyjnym krajobrazowo i turystycznie Pojezierzu Kaszubskim, – funkcja stolicy powiatu kościerskiego i ośrodka aktywności lokalnej, – pełnienie funkcji regionalnego węzła integracyjnego, – walory krajobrazowe sprzyjają rozwojowi różnych form rekreacji i turystyki, – uregulowana gospodarka wodno-ściekowa, – dobra jakość sieci oświetlenia publicznego – wysoki procent mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową i centralne ogrzewanie – zbliżona do średniej województwa pomorskiego liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców – wg opinii mieszkańców dobre warunki mieszkaniowe – sukcesywnie podnoszony standard obiektów edukacyjnych – lokalizacja na terenie miasta Szpitala Specjalistycznego – transport miejski bezpłatny dla użytkowników i obejmujący wszystkie większe osiedla mieszkaniowe, dworzec PKP i Szpital Specjalistyczny – dobra jakość i dostępność zewnętrznej komunikacji publicznej – dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna – dobrze rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna – liczne atrakcje turystyczne w mieście i jego okolicy – brak uciążliwego przemysłu – obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego 	<ul style="list-style-type: none"> – rosnące zabudowanie i zurbanizowanie miasta – estetyka miasta (nieuporządkowana przestrzeń zaśmiecona np. reklamami) – stosunkowo mały udział terenów zielonych i parków w przestrzeni miejskiej – zbyt mała ilość miejsc do spędzania czasu z rodziną – występowanie obszarów zdegradowanych w przestrzeni miast – ograniczona ilość terenów pod zabudowę stałą (mieszkaniową, usługową, produkcyjną) – problem niskiej emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza – niski udział OZE w ogólnym bilansie energetycznym miasta – niska przepustowość głównych ciągów komunikacyjnych miasta, zwłaszcza w północnej części – niska jakość nawierzchni dróg miejskich oraz mała dostępność miejsc parkingowych – mała ilość mieszkań komunalnych – słabo rozwinięta sieć gazowa na terenie miasta – źle funkcjonujący system gospodarki odpadami – brak pełnowymiarowych sal gimnastycznych we wszystkich publicznych placówkach oświatowych – brak dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych obiektu Muzeum Ziemi Kościerskiej i Biblioteki Miejskiej – utrudnienia infrastrukturalne dla osób z niepełnosprawnościami
ZEWNĘTRZNE	Szanse (<i>Opportunities</i>)	Zagrożenia (<i>Threats</i>)
	<ul style="list-style-type: none"> – zaliczenie w polityce przestrzennej województwa pomorskiego do kategorii miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków subregionalnych, – powiązanie rozwojowe z Gminą Kościerzyna w Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyny – położenie na przecięciu dróg o szczególnym znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym dla rozwoju województwa pomorskiego, – położenie w sieci infrastruktury TEN-T (linia kolejowa nr 201 planowana do modernizacji); – rozbudowa i modernizacja linii kolejowych – dalsza rozbudowa sieci ścieżek rowerowych łączących miasto z miejscowościami sąsiednimi 	<ul style="list-style-type: none"> – niższy udziału powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem niż średnia w grupie porównawczej miast makroregionu północnego – przepisy i procedury utrudniające realizację inwestycji infrastrukturalnych – ograniczona dostępność środków zewnętrznych na projekty infrastrukturalne – kolizja polityki przestrzennej miasta z polityką przestrzenną województwa – skutki zmian klimatycznych i globalna degradacja środowiska

Tab.3. Analiza SWOT obszaru społeczność

OBSZAR SPOŁECZNOŚĆ					
POZYTYWNE	NEGATYWNE				
WEWNĘTRZNE	<table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #c6e0b4;">Mocne strony (<i>Strengths</i>)</th> <th style="background-color: #c6e0b4;">Słabe strony (<i>Weaknesses</i>)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="vertical-align: top;"> <ul style="list-style-type: none"> – dodatni przyrost naturalny – dobrze zorganizowana edukacja przedszkolna i podstawowa – dobra dostępność oświaty i jakość kształcenia oraz wykwalifikowana kadra pedagogiczna – dobra jakość i dostępność usług z zakresu pomocy społecznej – systematyczny spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej – bogata oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna dla mieszkańców i osób odwiedzających – kultywowanie tradycji i kultury kaszubskiej – wzrastająca z roku na rok liczba osób korzystających z oferty kościerskich placówek kulturalny i sportowych – dobrze rozwinięta współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi </td> <td style="vertical-align: top;"> <ul style="list-style-type: none"> – utrzymująca się tendencja spadkowa liczby mieszkańców – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym z jednoczesnym spadkiem liczby osób w wieku produkcyjnym i utrzymującą się na stałym poziomie liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym – tzw. drenaż pomaturalny wynikający z braku szkolnictwa wyższego i szerokiej oferty usług edukacyjnych dla dorosłych – wzrost wydatkowania środków na zadania związane ze wsparciem rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz pomocy w wychowaniu dzieci – osoby bezdomne i z problemami alkoholowymi w centrum miasta – zagrożenie bezrobociem, ubóstwem i wykluczeniem społecznym – utrudniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej – brak dużego, wieloletniego programu wsparcia zaplecza turystycznego obudowaniem kulturalnym lub wsparciem tradycji kulturowych terenu – nisko oceniana przez mieszkańców jakość i dostępność oferty kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej – niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla młodzieży powyżej 15-go roku życia i studentów – niski stopień integracji i duże rozwarstwienie społeczne – niska świadomość ekologiczna mieszkańców oraz ich dbałość o czystość i estetykę – wzrost liczby odnotowanych przestępstw – zagrożenie przestępczością, alkoholizmem i narkomanią </td> </tr> </tbody> </table>	Mocne strony (<i>Strengths</i>)	Słabe strony (<i>Weaknesses</i>)	<ul style="list-style-type: none"> – dodatni przyrost naturalny – dobrze zorganizowana edukacja przedszkolna i podstawowa – dobra dostępność oświaty i jakość kształcenia oraz wykwalifikowana kadra pedagogiczna – dobra jakość i dostępność usług z zakresu pomocy społecznej – systematyczny spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej – bogata oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna dla mieszkańców i osób odwiedzających – kultywowanie tradycji i kultury kaszubskiej – wzrastająca z roku na rok liczba osób korzystających z oferty kościerskich placówek kulturalny i sportowych – dobrze rozwinięta współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi 	<ul style="list-style-type: none"> – utrzymująca się tendencja spadkowa liczby mieszkańców – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym z jednoczesnym spadkiem liczby osób w wieku produkcyjnym i utrzymującą się na stałym poziomie liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym – tzw. drenaż pomaturalny wynikający z braku szkolnictwa wyższego i szerokiej oferty usług edukacyjnych dla dorosłych – wzrost wydatkowania środków na zadania związane ze wsparciem rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz pomocy w wychowaniu dzieci – osoby bezdomne i z problemami alkoholowymi w centrum miasta – zagrożenie bezrobociem, ubóstwem i wykluczeniem społecznym – utrudniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej – brak dużego, wieloletniego programu wsparcia zaplecza turystycznego obudowaniem kulturalnym lub wsparciem tradycji kulturowych terenu – nisko oceniana przez mieszkańców jakość i dostępność oferty kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej – niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla młodzieży powyżej 15-go roku życia i studentów – niski stopień integracji i duże rozwarstwienie społeczne – niska świadomość ekologiczna mieszkańców oraz ich dbałość o czystość i estetykę – wzrost liczby odnotowanych przestępstw – zagrożenie przestępczością, alkoholizmem i narkomanią
Mocne strony (<i>Strengths</i>)	Słabe strony (<i>Weaknesses</i>)				
<ul style="list-style-type: none"> – dodatni przyrost naturalny – dobrze zorganizowana edukacja przedszkolna i podstawowa – dobra dostępność oświaty i jakość kształcenia oraz wykwalifikowana kadra pedagogiczna – dobra jakość i dostępność usług z zakresu pomocy społecznej – systematyczny spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej – bogata oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna dla mieszkańców i osób odwiedzających – kultywowanie tradycji i kultury kaszubskiej – wzrastająca z roku na rok liczba osób korzystających z oferty kościerskich placówek kulturalny i sportowych – dobrze rozwinięta współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi 	<ul style="list-style-type: none"> – utrzymująca się tendencja spadkowa liczby mieszkańców – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym z jednoczesnym spadkiem liczby osób w wieku produkcyjnym i utrzymującą się na stałym poziomie liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym – tzw. drenaż pomaturalny wynikający z braku szkolnictwa wyższego i szerokiej oferty usług edukacyjnych dla dorosłych – wzrost wydatkowania środków na zadania związane ze wsparciem rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz pomocy w wychowaniu dzieci – osoby bezdomne i z problemami alkoholowymi w centrum miasta – zagrożenie bezrobociem, ubóstwem i wykluczeniem społecznym – utrudniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej – brak dużego, wieloletniego programu wsparcia zaplecza turystycznego obudowaniem kulturalnym lub wsparciem tradycji kulturowych terenu – nisko oceniana przez mieszkańców jakość i dostępność oferty kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej – niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla młodzieży powyżej 15-go roku życia i studentów – niski stopień integracji i duże rozwarstwienie społeczne – niska świadomość ekologiczna mieszkańców oraz ich dbałość o czystość i estetykę – wzrost liczby odnotowanych przestępstw – zagrożenie przestępczością, alkoholizmem i narkomanią 				
ZEWNĘTRZNE	<table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #c6e0b4;">Szanse (<i>Opportunities</i>)</th> <th style="background-color: #c6e0b4;">Zagrożenia (<i>Threats</i>)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="vertical-align: top;"> <ul style="list-style-type: none"> – rozwój w mieście sektora nonprofit, w tym wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń, klubów sportowych i organizacji społecznych, – dostępność środków zewnętrznych służących rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych – rozwijanie obywatelskiej świadomości lokalnej </td> <td style="vertical-align: top;"> <ul style="list-style-type: none"> – prognozowany ujemny przyrost naturalny i rosnące ujemne saldo migracji – prognozowany wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym niemobilnym i poprodukcyjnym – zmiany demograficzne i związane z nimi wzrost potrzeb w obszarze opieki nad osobami starszymi – odpływ kapitału ludzkiego do Trójmiasta, innych dużych miast i zagranicę – postępujący kryzys rodziny i zanik więzi – wzrost problemów społecznych wynikający z pogarszającej się sytuacji gospodarczej i trwającej pandemii – występujące w skali makro zjawisko zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej – wysokie oczekiwania społeczeństwa – brak sprawnego systemu wsparcia instytucji kultury na poziomie centralnym </td> </tr> </tbody> </table>	Szanse (<i>Opportunities</i>)	Zagrożenia (<i>Threats</i>)	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój w mieście sektora nonprofit, w tym wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń, klubów sportowych i organizacji społecznych, – dostępność środków zewnętrznych służących rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych – rozwijanie obywatelskiej świadomości lokalnej 	<ul style="list-style-type: none"> – prognozowany ujemny przyrost naturalny i rosnące ujemne saldo migracji – prognozowany wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym niemobilnym i poprodukcyjnym – zmiany demograficzne i związane z nimi wzrost potrzeb w obszarze opieki nad osobami starszymi – odpływ kapitału ludzkiego do Trójmiasta, innych dużych miast i zagranicę – postępujący kryzys rodziny i zanik więzi – wzrost problemów społecznych wynikający z pogarszającej się sytuacji gospodarczej i trwającej pandemii – występujące w skali makro zjawisko zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej – wysokie oczekiwania społeczeństwa – brak sprawnego systemu wsparcia instytucji kultury na poziomie centralnym
Szanse (<i>Opportunities</i>)	Zagrożenia (<i>Threats</i>)				
<ul style="list-style-type: none"> – rozwój w mieście sektora nonprofit, w tym wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń, klubów sportowych i organizacji społecznych, – dostępność środków zewnętrznych służących rozwiązywaniu konkretnych problemów społecznych – rozwijanie obywatelskiej świadomości lokalnej 	<ul style="list-style-type: none"> – prognozowany ujemny przyrost naturalny i rosnące ujemne saldo migracji – prognozowany wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym niemobilnym i poprodukcyjnym – zmiany demograficzne i związane z nimi wzrost potrzeb w obszarze opieki nad osobami starszymi – odpływ kapitału ludzkiego do Trójmiasta, innych dużych miast i zagranicę – postępujący kryzys rodziny i zanik więzi – wzrost problemów społecznych wynikający z pogarszającej się sytuacji gospodarczej i trwającej pandemii – występujące w skali makro zjawisko zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej – wysokie oczekiwania społeczeństwa – brak sprawnego systemu wsparcia instytucji kultury na poziomie centralnym 				

5. WYZWANIA I POTENCJAŁY ROZWOJOWE KOŚCIERZYNY

Przeprowadzona dogłębna *Diagnoza* oraz analiza SWOT sytuacji Kościerzyny pozwalają na określenie wyzwań rozwojowych stojących przed miastem oraz jego potencjałów, a w ślad za nimi celów strategicznych i szczegółowych oraz kierunków działań.

Głównymi wyzwaniami rozwojowymi Kościerzyny w perspektywie do 2030 roku są:

- a) w obszarze środowisko i przestrzeń
 - ⇒ dostosowanie miasta do wyzwań klimatycznych oparte na dbałości o zapobieganie zagrożeniom klimatycznym, klęskom żywiołowym i jednoczesnej ich likwidacji
 - ⇒ poprawa jakości powietrza, zwiększenie efektywności i bezpieczeństwa energetycznego oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych
 - ⇒ przeciwdziałanie degradacji, zbytniemu zabudowaniu i zurbanizowaniu przestrzeni miejskiej z jednoczesnym dostosowaniem jej do potrzeb społecznych i zwiększeniem udziału terenów zielonych
 - ⇒ zwiększenie przepustowości układu drogowego miasta z dostosowaniem go do wzmożonego ruchu komunikacyjnego
- b) w obszarze społeczność
 - ⇒ przeciwdziałanie prognozowanym zmianom demograficznym i ubywaniu mieszkańców miasta w skutek migracji
 - ⇒ dostosowanie oferty, dostępności i jakości usług publicznych (społecznych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, profilaktyki zdrowotnej) do potrzeb społecznych w świetle zachodzących zmian demograficznych
 - ⇒ dostosowanie edukacji do zachodzących przemian społecznych, zmian cywilizacyjnych i postępu technologicznego
 - ⇒ rozwijanie integracji społecznej, budowanie właściwych postaw społecznych i aktywizacja społeczna
 - ⇒ przeciwdziałanie zagrożeniom zjawiskami patologicznymi, wykluczeniem społecznym i przestępczością
- c) w obszarze gospodarki
 - ⇒ stymulowanie rozwoju gospodarczego i konkurencyjności lokalnej gospodarki poprzez zwiększenie dostępności zasobów niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej i wzmocnienie potencjału społecznego
 - ⇒ wykorzystanie położenia miasta na Pojezierzu Kaszubskim, uwarunkowań historycznych oraz walorów i atrakcji turystycznych do wykreowania marki Kościerzyny, a na jej podstawie rozwoju gospodarczego
 - ⇒ wykorzystanie we współpracy z Gminą Kościerzyna gospodarczego potencjału rozwojowego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyny
 - ⇒ poprawa stanu finansów publicznych w celu zwiększenia możliwości finansowania działań rozwojowych

W celu sprostania stojącym przed Kościerzyną wyzwaniom niezbędne jest wykorzystanie posiadanych potencjałów rozwojowych miasta tj.:

- a) w obszarze środowisko i przestrzeń
 - ⇒ położenie na atrakcyjnym turystycznie i krajobrazowo Pojezierzu Kaszubskim
 - ⇒ położenie na przecięciu istotnych dla regionu arterii komunikacyjnych
- b) w obszarze społeczność
 - ⇒ dodatni przyrost naturalny
 - ⇒ dobrze rozwinięta sfera edukacyjna i usług społecznych

- c) w obszarze gospodarki
- ⇒ zasoby turystyczne
 - ⇒ bogate dziedzictwo kulturowe zbudowane na tradycji i kulturze kaszubskiej
 - ⇒ rozwinięte zaplecze handlowe i usługowe.

Również mieszkańcy wskazywali potencjał miasta który powinien być rozwijany. Za najważniejszy do rozwoju, spośród wskazanych w ankiecie respondenci uznali potencjał inwestycyjny, rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. Na drugiej pozycji uplasowano potencjał turystyczny, uzdrowiskowy i rekreacyjny, a w ślad za nim potencjał edukacyjny. Za najmniej istotny do rozwoju mieszkańcy uznali potencjał Kościerzyny w sferze kultury i tradycji regionalnej.

6. WIZJA MIASTA KOŚCIERZYNA W 2030R. – CEL GŁÓWNY STRATEGII

Wizja miasta Kościerzyna to perspektywa ogólna, dalekosiężna określająca poprzez spojrzenie w przyszłość, opis pożądanego stanu, planowanego do osiągnięcia w wyniku realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna 2030. Wizja miasta stanowi również cel główny Strategii przekładający się na cele strategiczne i operacyjne.

Wizja miasta Kościerzyna w 2030r.

Kościerzyna miastem atrakcyjnym osiedleńczo i dobrym do życia na każdy jego etapie. Miastem:

- ⇒ czystego środowiska, przystosowanego do zmian i zagrożeń klimatycznych
- ⇒ uporządkowanej i zadbanej przestrzeni miejskiej uwzględniającej potrzeby mieszkańców,
- ⇒ bogatej oferty: mieszkaniowej, edukacyjnej, spędzania czasu wolnego, usług społecznych i profilaktyki zdrowotnej atrakcyjnych dla wszystkich grup wiekowych
- ⇒ rozwiniętej i konkurencyjnej lokalnej gospodarki zapewniającej atrakcyjne miejsca pracy
- ⇒ interesującej i urozmaiconej oferty turystycznej

7. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Zakładana wizja rozwoju Kościerzyny w 2030r. możliwa jest do osiągnięcia dzięki realizacji określonych celów. Aby osiągnąć pożądaną stan miasta w perspektywie wieloletniej założono realizację długofalowych, głównych celów strategicznych w poszczególnych obszarach życia społeczno-gospodarczego miasta oraz przyporządkowanych im celów operacyjnych, które będą wdrażane w perspektywie średniookresowej.

Cele strategiczne określają to jaki stan miasta w poszczególnych obszarach planowany jest do osiągnięcia, natomiast cele operacyjne, to w jaki sposób będzie to możliwe. Jednocześnie zająmają się one ze sobą i wzajemnie uzupełniają, tworząc spójną całość. Wszystkie zakładane cele ściśle nawiązują do wniosków z przeprowadzonej *Diagnozy*, wskazują sposoby rozwiązania głównych problemów, sprostania wyzwaniom rozwojowym i wzmocnienia potencjałów. Zostały one określone zgodnie z metodą SMART tj. konkretnie, mierzalnie, osiągalnie i w sposób możliwy do

śledzenia. Są one również skorelowane i spójne z innymi dokumentami strategicznymi miasta Kościerzyna oraz celami Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Kościerskiego Obszaru Funkcjonalnego, Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 i Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030.

Tab.5. Struktura celów strategicznych i operacyjnych miasta Kościerzyna do roku 2030

CEL GŁÓWNY STRATEGII		
Kościerzyna miastem atrakcyjnym osiedleńczo i dobrym do życia na każdym jego etapie		
OBSZARY STRATEGICZNE		
ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	SPOŁECZNOŚĆ	GOSPODARKA
CELE STRATEGICZNE		
Czyste środowisko i atrakcyjna przestrzeń miejska	Aktywne, świadome i zintegrowane społeczeństwo	Rozwinięta i konkurencyjna lokalna gospodarka
CELE OPERACYJNE		
Środowisko miejskie przystosowane do zmian klimatycznych	Usługi społeczne i profilaktyka zdrowotna adekwatna do potrzeb poszczególnych grup wiekowych	Rynek pracy oparty na wykwalifikowanych kadrach i najnowszych standardach
Bezpieczeństwo energetyczne i czyste powietrze	Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego	Dobry klimat dla przedsiębiorców i inwestorów
Zielona i funkcjonalna przestrzeń publiczna dostosowana do potrzeb społecznych	Edukacja podążająca za wyzwaniami cywilizacyjnymi i rozwojem technologicznym	Gospodarka oparta na potencjale Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego
Układ drogowy adekwatny do ruchu komunikacyjnego i zapewniający bezpieczeństwo	Integracja społeczna i aktywizacja mieszkańców	

8. KIERUNKI DZIAŁAŃ I ZAKŁADANE REZULTATY

8.1. Kierunki działań

Kierunki działań stanowią podstawę wdrażania *SRMK 2030*, a zarazem uszczegółowienie wskazanych powyżej celów operacyjnych i służą ich realizacji w perspektywie krótkoterminowej. Są one jednocześnie bezpośrednią odpowiedzią na główne problemy Kościerzyny zdefiniowane we wnioskach z *Diagnozy*. Poniższe kierunki działań zostały tak dobrane, aby przenikały się i uzupełniały wzajemnie, co stanowi dodatkową wartość dodaną. Będą one realizowane przez szereg, wpisujących się w nie przedsięwzięć i projektów, które mogą dotyczyć kilku kierunków działań jednocześnie. Ze względu na nadrzędny charakter *SRMK 2030* jej najniższym poziomem operacjonalizacji są wskazane kierunki działań. Konkretnie przedsięwzięcia bądź projekty zawierają w zależności od ich specyfiki, dokumenty wykonawcze *SRMK 2030* bądź inne dokumenty operacyjne Gminy Miejskiej Kościerzyna.

Tab.6. Struktura celów i kierunków działań w obszarze środowisko i przestrzeń

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Kierunki działania
1. Czyste środowisko i atrakcyjna przestrzeń miejska	1.1. Środowisko miejskie przystosowane do zmian klimatycznych	1.1.1. Ochrona i wzmocnienie funkcji osnowy ekologicznej miasta
		1.1.2. Modernizacja i rozbudowa systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków oraz gospodarki wodami opadowymi
		1.1.3. Zwiększenie efektywności systemu gospodarki odpadami
	1.2. Bezpieczeństwo energetyczne i czyste powietrze	1.2.1. Modernizacja i rozbudowa miejskiego systemu ciepłowniczego
		1.2.2. Rozbudowa sieci gazowej
		1.2.3. Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych jako alternatywa dla ruchu samochodowego
		1.2.4. Zwiększenie roli i dostępności transportu zbiorowego z uwzględnieniem potrzeb bezpiecznego i komfortowego przemieszczania się mieszkańców
		1.2.5. Ograniczenie niskiej emisji – likwidacja węglowych źródeł ciepła
		1.2.6. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym miasta
	1.3. Zielona i funkcjonalna przestrzeń publiczna dostosowana do potrzeb społecznych	1.3.1. Stworzenie przestrzeni rekreacji i wypoczynku w obszarze miejskich cieków wodnych, jezior i terenów parkowych
		1.3.2. Kreowanie otwartych, zintegrowanych i bezpiecznych przestrzeni miejskich, zapewniających wielofunkcyjne formy ich wykorzystania z uwzględnieniem zieleni miejskiej i potrzeb osób o braku pełnej sprawności
		1.3.3. Zapewnienie infrastruktury atrakcyjnej dla młodych rodzin (mieszkaniowej, edukacyjnej, sportowej i rekreacyjnej)
		1.3.4. Poprawa stanu zasobów dziedzictwa kulturowego z zachowaniem krajobrazu kulturowego miasta
		1.3.5. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miasta (historycznej przestrzeni miejskiej, terenów mieszkaniowych i zieleni)
		1.3.6. Stworzenie systemu gospodarowania zasobem nieruchomości
	1.4. Układ drogowy adekwatny do ruchu komunikacyjnego i zapewniający bezpieczeństwo	1.4.1. Budowa infrastruktury drogowej odciążającej ruch w północnej części miasta
		1.4.2. Modernizacja i rozbudowa miejskiego układu ulicznego
		1.4.3. Polityka parkingowa minimalizująca deficyt miejsc postojowych
		1.4.4. Rozwój nowoczesnych, zrównoważonych systemów komunikacji pieszej, rowerowej i powiązanej z nimi komunikacji publicznej dla poprawy warunków codziennej mobilności

Tab.7. Struktura celów i kierunków działań w obszarze społeczność

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Kierunki działania
2. Aktywne, świadome i zintegrowane społeczeństwo	2.1. Usługi społeczne i profilaktyka zdrowotna adekwatna do potrzeb poszczególnych grup wiekowych	2.1.1. Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i osobami zależnymi oraz wykluczonych społecznie
		2.1.2. Prowadzenie szeroko pojętej polityki prozdrowotnej połączonej realizacją programów profilaktyki zdrowotnej dla różnych grup wiekowych
		2.1.3. Realizacja odpowiedzialnej polityki senioralnej oraz rozwój systemu zintegrowanych usług dla seniorów (stworzenie warunków do mieszkania, osiedlania się, rehabilitacji i opieki dla osób 60+)
		2.1.4. Wprowadzenie opieki wytchnieniowej i teleopieki
		2.1.5. Profilaktyka zagrożeń patologiami społecznymi i wykluczeniem społecznym w szerokiej współpracy międzyinstytucjonalnej
	2.2. Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego	2.2.1. Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej zachęcającej do aktywnego i zdrowego trybu życia
		2.2.2. Oferta kulturalna i artystyczna uwzględniająca nowoczesne techniki multimedialne, rozwijająca talenty i zainteresowania
		2.2.3. Wzmocnienie znaczenia tożsamości i tradycji kaszubskiej
	2.3. Edukacja podążająca za wyzwaniami cywilizacyjnymi i rozwojem technologicznym	2.3.1. Zrównoważony system zarządzania edukacją przekładający się na wysoki poziom kształcenia na każdym poziomie edukacji
		2.3.2. Innowacyjne i aktywne metody nauczania kształtujące kompetencje kluczowe i wykorzystująca potencjał młodego pokolenia
		2.3.3. Poszerzenie ofert edukacyjnej o kierunki adekwatne do potrzeb rynku pracy, w tym dotyczące opieki i rehabilitacji osób starszych
	2.4. Integracja społeczna i aktywizacja mieszkańców	2.4.1. Partycypacja publiczna mieszkańców przy planowaniu, poprawie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej
		2.4.2. Animacja życia publicznego, wzmocnienie relacji społeczności lokalnej oraz promocja silnych więzi rodzinnych
		2.4.3. Społeczeństwo dbające o bezpieczeństwo klimatyczne i przyrodnicze
		2.4.4. Rozwój współpracy z sektorem non profit i lokalnymi liderami
		2.4.5. Wspieranie rozwoju wolontariatu i pomocy międzypokoleniowej

Tab.8. Struktura celów i kierunków działań w obszarze gospodarka

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Kierunki działania
3. Rozwinięta i konkurencyjna lokalne gospodarka	3.1. Rynek pracy oparty na wykwalifikowanych kadrach i najnowszych standardach	3.1.1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, powracających na rynek pracy oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym
		3.1.2. Rozwój sektora ekonomii społecznej
		3.1.3. Promocja i tworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji, rozwoju zawodowego i dostosowania kompetencji do sytuacji na rynku pracy
	3.2. Dobry klimat dla przedsiębiorców i inwestorów	3.2.1. Aktywny udział przedsiębiorców w kształtowaniu polityki gospodarczej
		3.2.2. Wzmocnienie roli współpracy międzysektorowej, w tym instytucji otoczenia biznesu, rynku pracy i przedsiębiorców
		3.2.3. Tworzenie warunków sprzyjających prowadzeniu działalności gospodarczej
		3.2.4. Rozwój formuły partnerstwa publiczno-prywatnego
	3.3. Gospodarka oparta na potencjale Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego	3.3.1. Wykorzystywanie potencjału i zasobów turystycznych dla zwiększenia konkurencyjności oraz atrakcyjności MOF i stworzenia wspólnej marki
		3.3.2. Budowa stref aktywności gospodarczej połączona ze wspólną ofertą i promocją inwestycyjną MOF
		3.3.3. Otwarcie nowych terenów inwestycyjnych MOF poprzez budowę tzw. Obwodnicy Północ

8.2. Skutki realizacji kierunków działań i ich rezultaty

Jednym z istotnych elementów opisujących planowane kierunki działań są bezpośrednie skutki ich realizacji oraz prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny, o ile dane te są możliwe do wskazania. Poniżej przedstawiono przewidywane bezpośrednie rezultaty poszczególnych kierunków działań, natomiast sposób ich oceny poprzez wskazanie wskaźników rezultatu zawarto w rozdziale 11.2. System monitorowania, oceny i ewaluacji. Precyzyjne określenie bezpośrednich efektów wdrażania zaprogramowanych kierunków działań będzie możliwe na etapie wykonawczym, gdy zostaną określone konkretne przedsięwzięcia je realizujące. Produkty tych przedsięwzięć będą stanowiły również bezpośrednie efekty wdrażanych kierunków działań. Założono, że podstawowym skutkiem realizacji kierunków działań będzie zniwelowanie określonych w poszczególnych obszarach problemów oraz osiągnięcie celów operacyjnych, do których zostały przypisane, a w ślad za nimi w perspektywie długookresowej celów strategicznych.

Tab.9. Oczekiwane rezultaty/efekty realizowanych kierunków działań

Kierunek działania		Rezultaty/efekty
OBSZAR: ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ		
Cel strategiczny 1: Czyste środowisko i atrakcyjna przestrzeń miejska		
Cel operacyjny 1.1.: Środowisko miejskie przystosowane do zmian klimatycznych		
1.1.1.	Ochrona i wzmocnienie funkcji osnowy ekologicznej miasta	– zrewaloryzowana, wzbogacona i wypielęgnowana osnowa ekologiczna miasta
1.1.2.	Modernizacja i rozbudowa systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków oraz gospodarki wodami opadowymi	– gwarancja bezpiecznej eksploatacji oraz niezawodności dostawy wody i odbioru ścieków – dostęp do systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków oraz kanalizacji deszczowej we wszystkich obszarach miasta
1.1.3.	Zwiększenie efektywności systemu gospodarki odpadami	– większa ilość odpadów przeznaczonych do recyklingu – zmniejszenie ilości odpadów niesegregowanych w całkowitej ilości odbieranych odpadów
Cel operacyjny 1.2.: Bezpieczeństwo energetyczne i czyste powietrze		
1.2.1.	Modernizacja i rozbudowa miejskiego systemu ciepłowniczego	– zapewnienie niezawodności dostaw ciepła i ciepłej wody – likwidacja niskiej emisji – wysokosprawna kogeneracja gazowa wraz z gazowymi absorbcyjnymi pompami ciepła
1.2.2.	Rozbudowa sieci gazowej	– zapewnienie dostępu do alternatywnego dla węgla nośnika energii
1.2.3.	Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych jako alternatywa dla ruchu samochodowego	– zmniejszenie natężenia ruchu kołowego i ograniczenie emisji spalin z transportu
1.2.4.	Zwiększenie roli i dostępności transportu zbiorowego z uwzględnieniem potrzeb bezpiecznego i komfortowego przemieszczania się mieszkańców	– wzrost liczby osób korzystających z transportu publicznego, w tym z komunikacji miejskiej – ograniczenie emisji spalin samochodowych
1.2.5.	Ograniczenie niskiej emisji – likwidacja węglowych źródeł ciepła	– poprawa jakości powietrza w mieście – poprawa jakości życia mieszkańców
1.2.6.	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym miasta	– zwiększenie niezależności energetycznej – ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza – osiągnięcie statusu efektywnego systemu ciepłowniczego
Cel operacyjny 1.3.: Zielona i funkcjonalna przestrzeń publiczna dostosowana do potrzeb społecznych		
1.3.1.	Stworzenie przestrzeni rekreacji i wypoczynku w obszarze miejskich cieków wodnych, jezior i terenów parkowych	– zagospodarowane i funkcjonalne tereny zielone „za Urzędem” i w parkach miejskich – atrakcyjne przestrzenie rekreacyjne nad J. Gałęźne, J. Kapliczne i Wierzysko
1.3.2.	Kreowanie otwartych, zintegrowanych i bezpiecznych przestrzeni miejskich, zapewniających wielofunkcyjne formy ich wykorzystania z uwzględnieniem zieleni miejskiej i potrzeb osób o braku pełnej sprawności	– przestrzeń miejska o wysokiej estetyce – uporządkowana przestrzeń publiczna, dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych – wielofunkcyjne tereny zieleni miejskiej,
1.3.3.	Zapewnienie infrastruktury atrakcyjnej dla młodych rodzin (mieszaniowej, edukacyjnej, sportowej i rekreacyjnej)	– zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej miasta – atrakcyjna i łatwo dostępna infrastruktura edukacyjna i sportowo-rekreacyjna – infrastruktura mieszkaniowa spełniająca obowiązujące standardy
1.3.4.	Poprawa stanu zasobów dziedzictwa kulturowego z zachowaniem krajobrazu kulturowego miasta	– odrestaurowane i dostosowane do potrzeb użytkowników obiekty o znaczeniu historycznym i kulturowym
1.3.5.	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miasta (historycznej przestrzeni miejskiej, terenów mieszkaniowych i zieleni)	– poprawa warunków życia mieszkańców – zwiększenie powierzchni terenów zieleni miejskiej – uporządkowana przestrzeń publiczna

1.3.6.	Stworzenie systemu gospodarowania zasobem nieruchomości	– uporządkowana i sprawniejsza gospodarka nieruchomościami
Cel operacyjny 1.4.: Układ drogowy adekwatny do ruchu komunikacyjnego i zapewniający bezpieczeństwo		
1.4.1.	Budowa infrastruktury drogowej odciążającej ruch w północnej części miasta	– usprawnienie przejazdu przez miasto oraz zwiększenie jego dostępności komunikacyjnej, zwłaszcza w jego północnej części
1.4.2.	Modernizacja i rozbudowa miejskiego układu ulicznego	– zapewnienie płynności ruchu drogowego – minimalizacji liczby kolizji i niebezpiecznych zdarzeń drogowych
1.4.3.	Polityka parkingowa minimalizująca deficyt miejsc postojowych	– zmniejszenie zagrożenia związanego z parkowaniem pojazdów w miejscach niedozwolonych
1.4.4.	Rozwój nowoczesnych, zrównoważonych systemów komunikacji pieszej, rowerowej i powiązanej z nimi komunikacji publicznej dla poprawy warunków codziennej mobilności	– odciążenie miejskiego układu drogowego – zwiększenie udziału transportu publicznego: miejskiego, kolejowego i autobusowego oraz ruchu pieszego i rowerowego w codziennej mobilności mieszkańców
OBSZAR SPOŁECZNOŚĆ		
Cel strategiczny 2: Aktywne, świadome i zintegrowane społeczeństwo		
Cel operacyjny 2.1.: Usługi społeczne i profilaktyka zdrowotna adekwatna do potrzeb poszczególnych grup wiekowych		
2.1.1.	Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i osobami zależnymi oraz wykluczonych społecznie	– zwiększenie dostępu do usług asystenta rodziny i innych usług wsparcia rodziny – aktywizacja i integracja rodzin z problemami lub wykluczonych społecznie – zwiększone kompetencje rodzicielskie i wychowawcze
2.1.2.	Prowadzenie szeroko pojętej polityki prozdrowotnej połączonej z realizacją programów profilaktyki zdrowotnej dla różnych grup wiekowych	– objęte profilaktyką zdrowotną grupy wiekowe najbardziej narażone na choroby cywilizacyjne tj. dzieci i młodzież, osoby powyżej 40-tego roku życia i seniorzy – wzrost świadomości w zakresie znaczenia zdrowego trybu życia i profilaktyki zdrowotnej
2.1.3.	Realizacja odpowiedzialnej polityki senioralnej oraz rozwój systemu zintegrowanych usług dla seniorów (stworzenie warunków do mieszkania, osiedlania się, rehabilitacji i opieki dla osób 60+)	– zapewnienie seniorom oferty usług adekwatnej do ich potrzeb – zwiększenie aktywności zawodowej, obywatelskiej i społecznej osób 60+ – zapewnienie systemu wsparcia i opieki dla seniorów zależnych
2.1.4.	Wprowadzenie opieki wytchnieniowej i teleopieki	– wsparcie rodzin z osobami z niepełnosprawnościami – wsparcie osób sprawujących opiekę nad starszymi osobami zależnymi – ułatwienie dostępu do porad specjalistycznych na zasadzie teleopieki
2.1.5.	Profilaktyka zagrożeń patologiami społecznymi i wykluczeniem społecznym w szerokiej współpracy międzyinstytucjonalnej	– zwiększenie dostępu do usług aktywnej integracji społeczno – zawodowej oraz środowiskowych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, – aktywizacja osób i grup społecznych zagrożonych wykluczeniem – wzrost świadomości radzenia sobie w sytuacjach stresowych, kryzysowych bez użycia i stosowania przemocy i agresji
Cel operacyjny 2.2.: Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego		
2.2.1.	Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej zachęcającej do aktywnego i zdrowego trybu życia	– wypromowane alternatywne sposoby aktywnego spędzania czasu wolnego – wzrost liczby mieszkańców aktywnie spędzających czas wolny
2.2.2.	Oferta kulturalna i artystyczna uwzględniająca nowoczesne techniki multimedialne, rozwijająca talenty i zainteresowania	– bogata oferta kulturalna, artystyczna, muzealna i czytelnicza trafiająca w gusta szerokiej grupy odbiorców – zwiększone zainteresowanie mieszkańców dostępną ofertą

2.2.3.	Wzmocnienie znaczenia tożsamości i tradycji kaszubskiej	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie poczucia przynależności do regionu – przekazanie w atrakcyjny sposób tradycji i kultury regionu kolejnym pokoleniom
Cel operacyjny 2.3.: Edukacja podążająca za wyzwaniami cywilizacyjnymi i rozwojem technologicznym		
2.3.1.	Zrównoważony system zarządzania edukacją przekładający się na wysoki poziom kształcenia na każdym poziomie edukacji	<ul style="list-style-type: none"> – większa liczba dzieci w wieku przedszkolnym korzystających z placówek publicznych – wysokie wyniki egzaminu ośmioklasisty – wsparcie w zakresie wyrównania szans edukacyjnych
2.3.2.	Innowacyjne i aktywne metody nauczania kształtujące kompetencje kluczowe i wykorzystująca potencjał młodego pokolenia	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań i nowych technologii zapewniających rozwijanie wiedzy i umiejętności – wzrost liczby młodych ludzi biorących udział w konkurach międzyszkolnych i osiągających wysokie wyniki w nauce – wykorzystany potencjał i kształtowanie właściwych postaw młodych ludzi poprzez pomoc potrzebującym
2.3.3.	Poszerzenie ofert edukacyjnej o kierunki adekwatne do potrzeb rynku pracy, w tym dotyczące opieki i rehabilitacji osób starszych	<ul style="list-style-type: none"> – doradztwo zawodowe oparte na aktualnych trendach rynku pracy – zapewniona różnorodność kierunków kształcenia w zakresie dostosowanym do potrzeb rynku pracy – wykształceni specjaliści w dziedzinach, w których jest zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy
Cel operacyjny 2.4.: Integracja społeczna i aktywizacja mieszkańców		
2.4.1.	Partycypacja publiczna mieszkańców przy planowaniu, poprawie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości dotyczącej dobra wspólnego i odpowiedzialności za podejmowane decyzje – utożsamienie się mieszkańców z miejscem, w którym żyją i mieszkają
2.4.2.	Animacja życia publicznego, wzmocnienie relacji społeczności lokalnej oraz promocja silnych więzi rodzinnych	<ul style="list-style-type: none"> – aktywna integracja mieszkańców z różnych środowisk – pobudzenie aktywności społeczności lokalnej – społeczeństwo zintegrowane międzypokoleniowo
2.4.3.	Spółeczeństwo dbające o bezpieczeństwo klimatyczne i przyrodnicze	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie dbałości mieszkańców o najbliższe otoczenie i środowisko naturalne
2.4.4.	Rozwój współpracy z sektorem non profit i lokalnymi liderami	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost aktywności NGO działających na terenie miasta – wypracowane narzędzia komunikacji społecznej – rozwój dialogu obywatelskiego i lokalnego partnerstwa
2.4.5.	Wspieranie rozwoju wolontariatu i pomocy międzypokoleniowej	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie umiejętności prospołecznych – wzmocnienie poczucia odpowiedzialności za siebie i innych – zbudowanie relacji międzypokoleniowych
OBSZAR GOSPODARKA		
Cel strategiczny 3.: Rozwinięta i konkurencyjna lokalna gospodarka		
Cel operacyjny 3.1.: Rynek pracy oparty na wykwalifikowanych kadrach i najnowszych standardach		
3.1.1.	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, powracających na rynek pracy oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenie liczby osób bezrobotnych na terenie miasta – poprawa sytuacji na rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
3.1.2.	Rozwój sektora ekonomii społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – nowe możliwości rozwoju na lokalnym rynku pracy – dodatkowe miejsca pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
3.1.3.	Promocja i tworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji, rozwoju zawodowego i dostosowania kompetencji do sytuacji na rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenie liczby osób bezrobotnych na terenie miasta – wzrost kwalifikacji lokalnych pracowników
Cel operacyjny 3.2.: Dobry klimat dla przedsiębiorców i inwestorów		
3.2.1.	Aktywny udział przedsiębiorców w kształtowaniu polityki gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja wspólnych inicjatyw międzysektorowych – wpływ sektora przedsiębiorstw na kształtowanie polityki gospodarczej miasta

3.2.2.	Wzmocnienie roli współpracy międzysektorowej, w tym instytucji otoczenia biznesu, rynku pracy i przedsiębiorców	– zwiększenie dostępności do usług doradczych i finansowych oraz do instytucji otoczenia biznesu – realizacji wspólnych inicjatyw międzysektorowych
3.2.3.	Tworzenie warunków sprzyjających prowadzeniu działalności gospodarczej	– wzrost liczby przedsiębiorstw nowo zarejestrowanych na terenie miasta
3.2.4.	Rozwój formuły partnerstwa publiczno-prywatnego	– zwiększenie możliwości realizacji i finansowania przedsięwzięć rozwojowych
Cel operacyjny 3.3.: Gospodarka oparta na potencjale Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego		
3.3.1.	Wykorzystywanie potencjału i zasobów turystycznych dla zwiększenia konkurencyjności oraz atrakcyjności MOF i stworzenia wspólnej marki	– rozwój turystyki jako wiodącej branży gospodarczej MOF – wzrost atrakcyjności turystycznej MOF – stworzenie lokalnej marki i produktu turystycznego MOF
3.3.2.	Budowa stref aktywności gospodarczej połączona ze wspólną ofertą i promocją inwestycyjną MOF	– wzrost zainteresowania inwestorów zewnętrznych – nowo otwarte podmioty gospodarcze – nowe miejsca pracy dla mieszkańców MOF
3.3.3.	Otwarcie nowych terenów inwestycyjnych MOF poprzez budowę tzw. Obwodnicy Północ	– udostępnienie nowych terenów pod inwestycje – szansa na przyciągnięcie do MOF inwestorów strategicznych

9. ZAŁOŻENIA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE

9.1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Kościerzyna

Model funkcjonalno-przestrzenny miasta Kościerzyna obrazuje wizję jej rozwoju. Jego główne założenia są spójne z obowiązującym obecnie na terenie miasta dokumentami urbanistycznymi tj. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Studium UiKZP)* oraz Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego. Jest też zgodny z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego. Ponadto nawiązuje on do *Raportu z delimitacji obszarów zdegradowanych (Raport z delimitacji)*, w ramach którego miasto zostało podzielone na jednostki urbanistyczne.

Studium UiKZP oraz *Raport z delimitacji* wraz z grafikami zawartymi w *Diagnozie* stanowiły główne źródło informacji i podstawę opracowania modelu, który ma charakter ogólny ze względu na wybrane kierunki działań *SRMK 2030*, nie precyzujące szczegółowych przedsięwzięć i ich obszarów. Programowane cele strategiczne i operacyjne rozwoju Miasta do 2030r. nie zakładają również znacznych zmian w strukturze przestrzennej, ani zmiany dotychczasowych głównych funkcji poszczególnych terenów. W związku z powyższym model nie określa obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla rozwoju miasta. Zwraca jedynie uwagę na wskazane w *Raporcie z delimitacji* obszary kryzysowe i zdegradowane.

Obecna struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta, w tym główny układ drogowy, rozmieszczenie podziemnej infrastruktury technicznej (wodnej, kanalizacyjnej, ciepłowniczej), infrastruktury energetycznej, relacji komunikacji miejskiej oraz obszarów chronionych została opisana i zobrazowana na mapach w *Diagnozie*, stanowiącej załącznik do *SRMK 2030*.

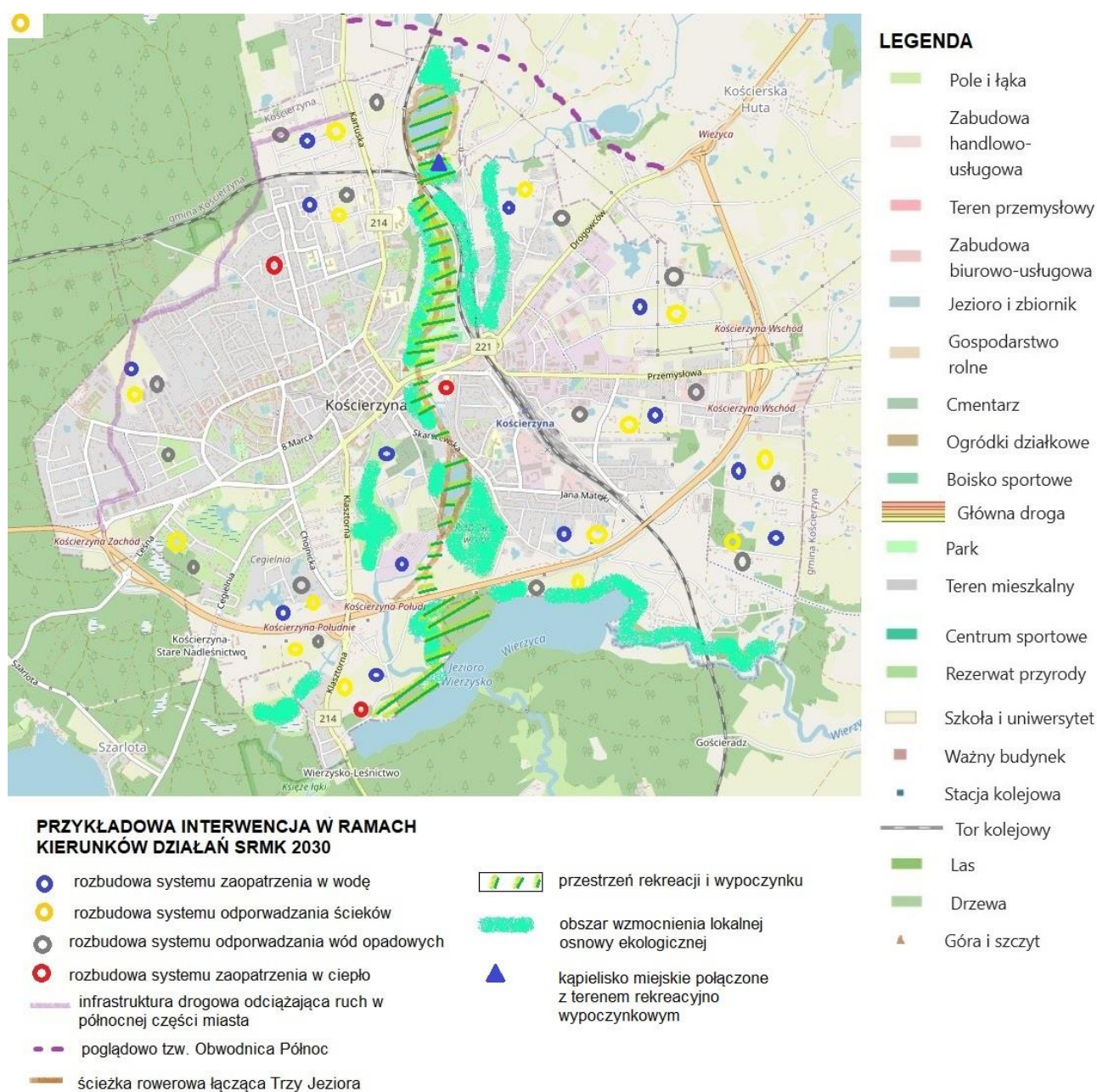
Wskazany w niniejszym rozdziale model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Kościerzyna ma charakter schematyczny i obejmuje wskazanie w przestrzeni miasta, w uproszczonej formie:

- ⇒ pogładowego rozmieszczenia przykładowej interwencji w ramach kierunków działań określonych w *SRMK 2030* (Rys.3.)
- ⇒ terenów wg ich dominującej funkcji tj. mieszkaniowych, terenów leśnych, terenów innych: rekreacyjno-wypoczynkowych, zieleni i gruntów ornych, przemysłowych i bocznic kolejowej z jednoczesnym podziałem miasta na jednostki urbanistyczne (Rys.4.)

⇒ obszarów kryzysowych i zdegradowanych w podziale na etapy rewitalizacji uzależnione od nasilenia zjawisk kryzysowych (Rys.5.)

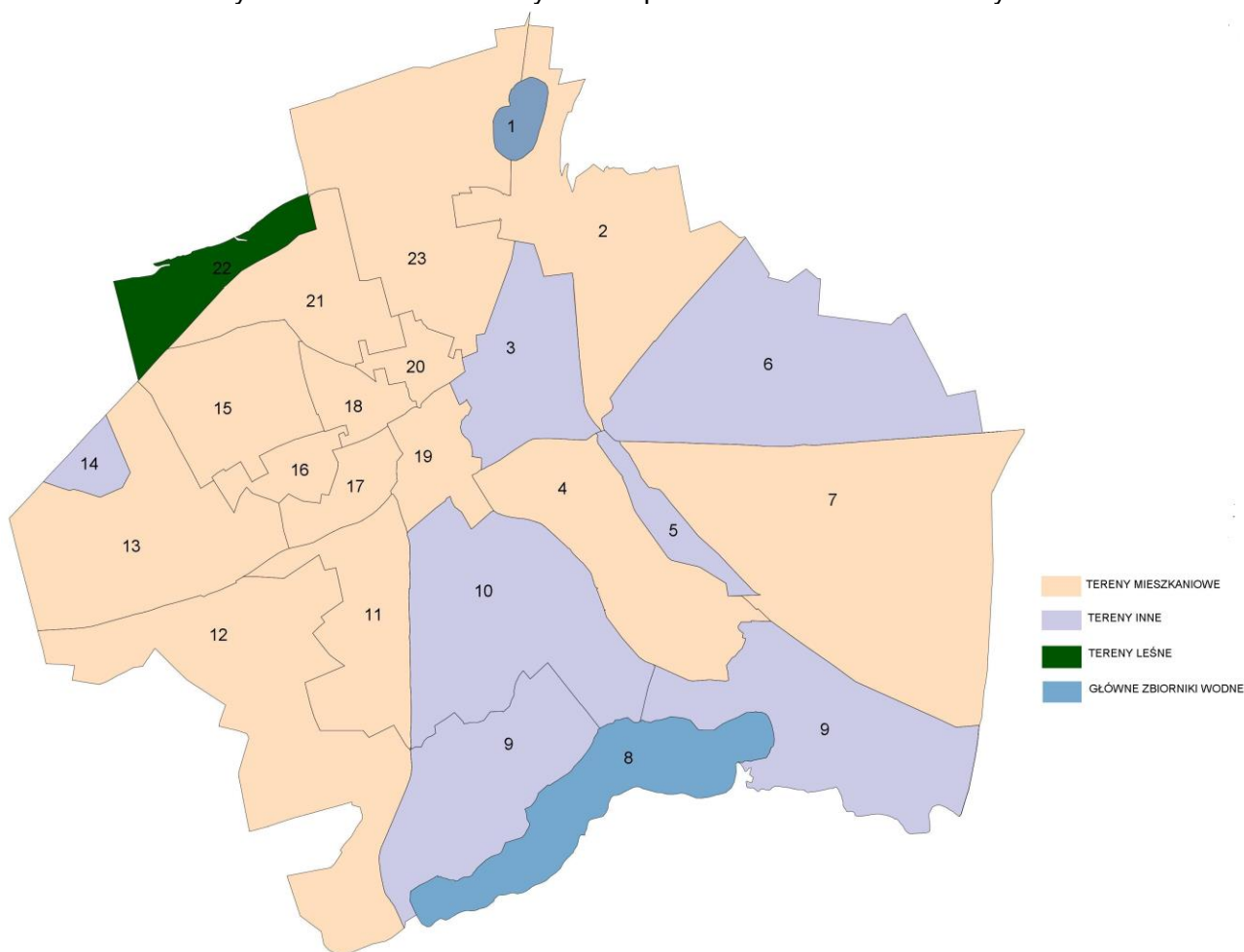
Jednym z elementów modelu funkcjonalno-przestrzennego jest zamieszczone poniżej (Rys.3.) poglądowe przedstawienie przykładowych interwencji w ramach kierunków działań SRMK 2030, sporządzone w oparciu o kierunki rozwoju zobrazowane w *Studium UikZP*. Szczegółowe przestrzenne ustalenia dotyczące rozmieszczenia kierunków interwencji, w tym zwłaszcza dotyczące kierunków zaopatrzenia w infrastrukturę techniczną (zaopatrzenie w wodę, odprowadzanie ścieków sanitarnych, odprowadzanie wód opadowych, zaopatrzenie w ciepło) wskazują dokumenty planistyczne miasta takie jak *Studium UikZP* oraz *MPZ*.

Rys.3. Poglądowe rozmieszczenie przykładowej interwencji w ramach kierunków działań SRMK 2030

Poniższa mapa obrazuje podział jednostek miasta na jednostki urbanistyczne z jednoczesnym wskazaniem głównej funkcji terenu (Rys.4.). Podział ten stanowił podstawę delimitacji obszarów zdegradowanych w przestrzeni miasta. Był on oparty o metodę kwalifikacji terenów miejskich, uwzględniając granice obwodów spisowych GUS (głównego urzędu statystycznego) i podział na obręby geodezyjne. W przestrzeni Kościerzyny wyodrębniono 23 jednostki urbanistyczne. Wskazany podział na jednostki urbanistyczne można wykorzystać w przypadku konieczności przeprowadzenia pogłębionych analiz na potrzeby realizacji przedsięwzięć realizujących kierunki działań SRMK 2030. Należy jednak zwrócić uwagę, że w obszarach określonych jako „Tereny inne” również zlokalizowana jest zabudowa mieszkaniowa, natomiast nie jest ona dominująca i nie stanowi głównej funkcji terenu. Podobnie na terenach wskazanych jako „mieszkaniowe” zlokalizowana jest również zabudowa usługowa lub produkcyjno-usługowa. Szczegółowe określenie przeznaczenia poszczególnych terenów miasta wraz z charakterystyką zabudowy zawierają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

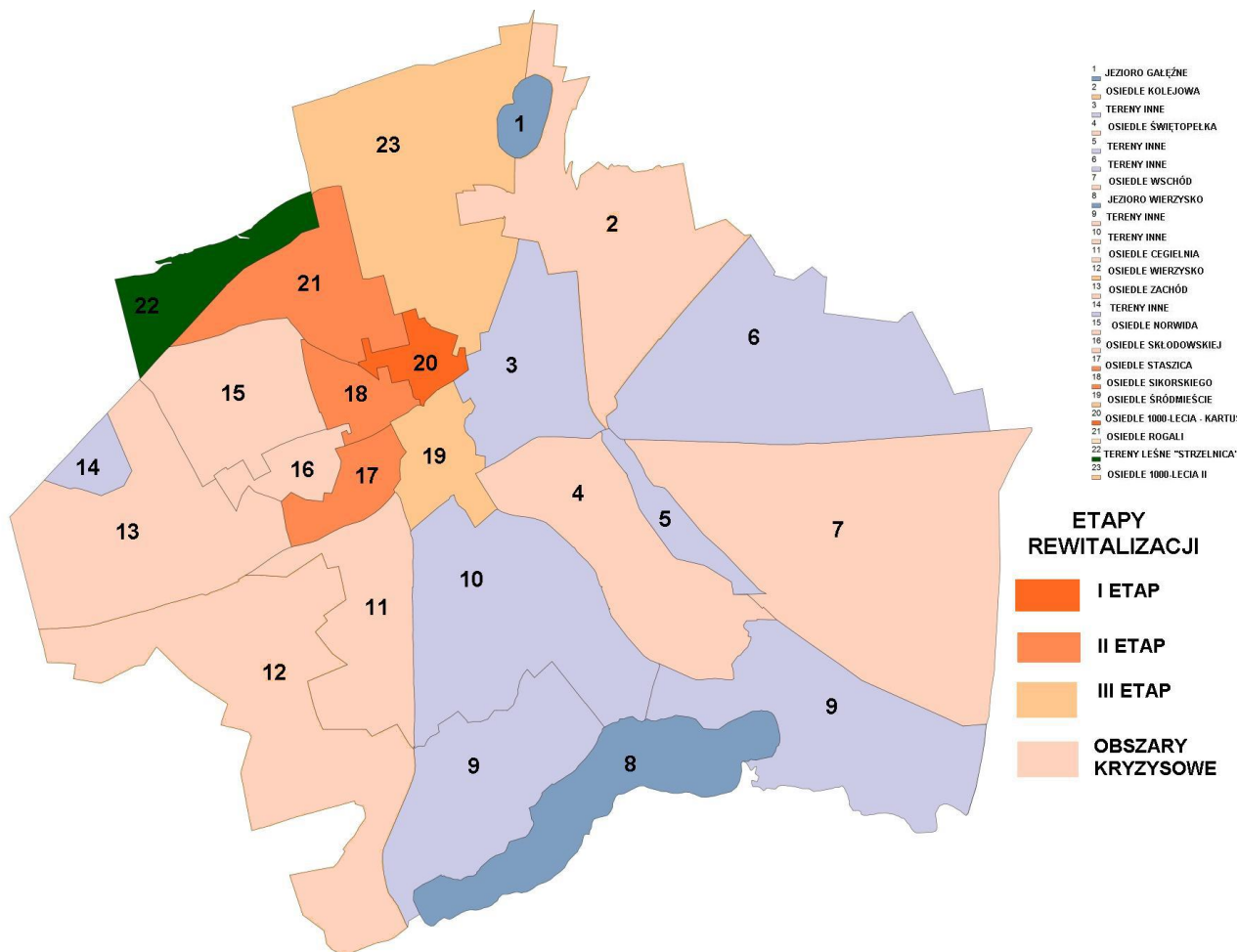
Rys.4. Jednostki urbanistyczne w przestrzeni miasta Kościerzyna

1 – Jezioro Gałęźne, 2 - tereny mieszkaniowe Osiedle Kolejowa, 3 – tereny inne, rekreacyjno-wypoczynkowe, 4 - tereny mieszkaniowe „Osiedle Świętopełka”, 5 – tereny inne, bocznicza kolejowa, 6 – tereny inne „Trójkąt Przemysłowy”, 7 – tereny mieszkaniowe Osiedle Wschód, 8 – Jezioro Wierzysko, 9 – tereny inne, zielen i grunty orne, 10 – tereny inne, rekreacyjno-wypoczynkowe, 11 – tereny mieszkaniowe, Osiedle Cegielnia, 12 – tereny mieszkaniowe Osiedle Wierzysko, 13 – tereny mieszkaniowe Osiedle Zachód, 14 – tereny inne Szpital Specjalistyczny, 15 – tereny mieszkaniowe Osiedle Norwida, 16 – tereny mieszkaniowe Osiedle Skłodowskiej, 17 - tereny mieszkaniowe Osiedle Staszica, 18 – tereny mieszkaniowe Osiedle Sikorskiego, 19 – tereny mieszkaniowe Osiedle Śródmieście, 20- tereny mieszkaniowe Osiedle 1000-lecia - Kartuska, 21 – tereny mieszkaniowe Osiedle Rogali, 22 – tereny leśne Strzelnica, 23 – tereny mieszkaniowe Osiedle 1000-lecia II

W oparciu o wyodrębnione jednostki urbanistyczne w przestrzeni miasta wydzielono obszary kryzysowe i zdegradowane, które przyporządkowano w zależności od stopnia degradacji do odpowiednich etapów rewitalizacji (Rys.5.) Etapy te należy wziąć pod uwagę realizując m.in. kierunek działań 1.3.5. SRMK 2030.

Rys.5. Etapy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w obszarach zdegradowanych i kryzysowych wyodrębnionych w przestrzeni miasta

W wyniku dokonanej analizy wyznaczono w drodze Uchwały nr XXVI/208/16 Rady Miasta Kościerzyna z dnia 30 marca 2016r. obszar zdegradowany (Osiedle 1000-lecia – Kartuska, Osiedle Staszica, Osiedle Sikorskiego, Osiedle Śródmieście, Osiedle Rogali – jednostki nr 17,18,19,20,21 Rys.5.) oraz obszar rewitalizacji tj. Osiedle 1000-lecia – Kartuska (jednostka nr 20 Rys.5.) Obszar rewitalizacji został objęty „Gminnym Programem Rewitalizacji dla Miasta Kościerzyna na lata 2017-2025” (GPR Kościerzyna), stanowiącym dokument wykonawczy SRMK 2030.

9.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Wskazane w niniejszym rozdziale ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej miasta Kościerzyna są zgodne z zapisami zawartymi w *Studium UikZP*. Określają one główne zasady, jakimi należy się kierować przy planowaniu lub realizacji przedsięwzięć wdrażanych w ramach kierunków działań *SRMK 2030*.

Politykę przestrzenną miasta należy prowadzić z uwzględnieniem obowiązujących oraz opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, których wykaz zawarto w Tab.10. Jednocześnie należy prowadzić działania zmierzające do objęcia nimi całej przestrzeni miasta.

Tab.10. Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp) na terenie Miasta Kościerzyna

Numer Uchwały Rady Miasta przyjmującej mpzp lub w sprawie przystąpienia do opracowania	Zakres
Obowiązujące	
XXXIX/254/08 z dnia 10.12.2008r.	mpzp "Tysiąclecia II" w Kościerzynie położonego pomiędzy ulicami: Kartuską, dr Leona Heykego, trakcją kolejową do Chojnic i ulicą Franciszka Marchewicza.
LXVI/511/10 z 03.11.2010r. ze zmianami	mpzp terenu położonego w północnej części miasta między trakcją kolejową do Chojnic, a trakcją kolejową do Gdyni, oraz granicami miasta
LV/431/10 z 03.11.2010r. ze zmianami	mpzp obszaru położonego w północnej części miasta Pomędzy ulicą Drogowców, trakcją kolejową, a północną granicą miasta Kościerzyna
LXX/547/18 z dnia 14.11.2018r.	mpzp terenów przemysłowo składowych "Trójkąt Przemysłowy" w Kościerzynie
LXX/548/18 z dnia 14.11.2018r.	mpzp terenu położonego we wschodniej części miasta między torami, a ulicą Przemysłową, osiedle "Za torami"
XLVI/414/21 z dnia 24.11.2021r.	mpzp wschodniej części miasta Kościerzyna p.n. „Plebanka”
XLVII/341/09 z dnia 26.08.2009 r. ze zmianami	mpzp terenu położonego pomiędzy ulicami: Klasztorną, Wojska Polskiego, Kapliczną od południa graniczącego z terenem cmentarza w Kościerzynie
XXIV/209/20 z dnia 27.05.2020r.	mpzp centralnej części miasta Kościerzyna „Stare Miasto”
XXXIX/361/21 z dnia 26.05.2021r.	mpzp terenu pomiędzy ulicami Tadeusza Kościuszki, Wojska Polskiego, Klasztorną, obwodnicą miasta i zachodnią granicą miasta w Kościerzynie
LXVI/512/10 z dnia 03.11,2010r. ze zmianami	mpzp terenu zabudowy mieszkaniowo-usługowej położonego między ul. Rzemieśniczą, 8-Marca oraz budynkami zabudowy wielorodzinnej przy ul. Stanisława Staszica
XXXIX/360/21 z dnia 26.05.2021r.	mpzp terenu zabudowy mieszkaniowo - usługowej "Kościerzyna Zachód" w Kościerzynie
XXXVII/340/21 z dnia 28.04.2021r.	mpzp części osiedla Kościerzyna Zachód w Kościerzynie
XLIV(295)98 z dnia 22.04.1998r.	mpzp dla działek nr : -dz. 177/5, cz. dz. 181/3, dz. 159/6, cz. dz. 30/4 i dz. 30/5 Obręb 7 przy ul. Wojska Polskiego, - cz. dz. 32/4 obręb 11 przy ul. Wojska Polskiego, - cz. dz. 104/1 obręb 2 przy ul. Drogowców, cz. dz. 26/9 i cz. dz. 26/11 obręb 3 przy ul. Drogowców, dz. 67, dz. 68, dz.69, dz.73 i cz. dz. 221/4 obręb 4 przy ul.Kamiennej, cz. dz. 89/2 obręb 2 przy ul. Drogowców / zmiana do miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Kościerzyny zatwierdzonego uchwałą Nr XI1/44/90 Rady Miasta i Gminy w Kościerzynie z dnia 26.02.1990r.

XXII(186)2000 z dnia 26.04.2000r.	m. p. z. p. fragmentu miasta Kościerzyna dotyczącego poszczególnych działek jak w uchwale, zmiana do: - m. p. z. p. miasta Kościerzyna - m. p. z. p. część I obręb 01, 02, 03, 04, 05 część II obręb 06, 07 część III obręb 08, 09, 10, 11
XXXI(250)2000 z dnia 20.12.2000r.	m. p. z. p. miasta Kościerzyna dot.: działek przy ul.: Towarowa, Słoneczna, Markubowo, Dunikowskiego, Klasztorna, Chojnicka, Mała Kolejowa, Heykego, Norwida, Piechowskiego, Hallera, Kościuszki
XXXII(255)2000 z dnia 28.12.2000r.	m. p. z. p. fragmentu miasta Kościerzyna dot.: działek nr: 101/5 obręb 1, 347 obręb 2, 96, 100/5, 104/15, 19/10 obręb 6, 35/6, 28/4 obręb 7, 236/3, 126/3 obręb 9, 55 obręb 10 na terenie miasta Kościerzyna
XLII(338)2001 z dnia 17.10.2001r.	m. p. z. p. fragmentu miasta Kościerzyna dot.: działek przy ul.: Kapliczna, Miodowa, Klasztorna, Plebanka, Dworcowa, Chojnicka, Strzelecka, Mała Kolejowa
XLVII(395)2002 z dnia 27.03.2002r.	m. p. z. p. fragmentu miasta Kościerzyna dot.: terenu działek przy ul.: Konopnicka, Piechowskiego, Wejhera, Przemysłowa, Towarowa, Osiedle Za Lasem, Plebanka
L(416)2002 z dnia 26.06.2002r.	m. p. z. p. fragmentu miasta Kościerzyna dot.: terenu działek nr 1012-1021, 1042-1105, 1109-1128, 150/7 oraz 150/8 obręb 6 przy ul. Tetmajera
V(33)2003 z dnia 19.02.2003r.	m. p. z. p. terenu działki nr 171/18 obręb 3 i działki nr 412/2 obręb 6 na terenie miasta Kościerzyna
XII(71)2003 z dnia 25.06.2003r.	m. p. z. p. fragmentu miasta Kościerzyna dot.: terenu działki nr 159/14L obręb 5 na terenie miasta Kościerzyna
XVII(88)2003 z dnia 17.09.2003r.	m. p. z. p. terenu katolickiego cmentarza wyznaniowego na działkach nr 26, 27, 28, 29, 30, 31/1, 31/2, 32, 33 i 34 obręb 8 na terenie miasta Kościerzyna
XXV/166/04 z dnia 26.05.2004r.	m. p. z. p. terenu ogrodu działkowego na działce nr 215/6 obręb 8 przy ul. Markubowo w Kościerzynie
XXXIII/216/08 z dnia 25.06.2008r.	m. p. z. p. fragmentu miasta Kościerzyna terenów w rejonie ul. Bolduana
X/66/11 z dnia 25.05.2011r.	zmiana m. p. z. p. terenu położonego we wschodniej części miasta między torami, a ulicą Przemysłową, osiedle „Za torami”
XXXIII/214/08 z dnia 25.06.2008r.	mpzp dla działki nr 94/11 obręb 6 przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie
XXIX/205/04 z dnia 29.09.2004r.	mpzp dla działki nr 104/15 obręb 6 przy ulicy Szydlice w Kościerzynie
XXVI/171/96 z dnia 4.09.1996 r	mpzp osiedla „Tysiąclecia II” w Kościerzynie, położonego między ulicami: Kartuską, Heykego, trakcją kolejową do Chojnic i ul. Marchewicza
W trakcie sporządzania	
XLII/384/21 z dnia .09.2021r.	mpzp dla obszaru pn. „Skłodowskiej – Strzelnica”
XLV/408/21 z dnia 27.10.2021r.	mpzp terenu pn. Markubowo w Kościerzynie
XLV/409/21 z dnia 27.10.2021r.	mpzp terenu pn. Gałęźne – Stadion w Kościerzynie
XLV/407/21 z dnia 27.10.2021r.	mpzp pn. Rogali - Tysiąclecia w Kościerzynie
X/87/19 z dnia 29.05.2019r.	mpzp terenów w rejonie Jeziora Wierzysko i ulicy Klasztornej pomiędzy obwodnicą miasta oraz południową i zachodnią granicą miasta

Wdrażając przedsięwzięcia realizujące kierunki działań oraz cele określone w *SRMK 2030* należy wziąć również pod uwagę, zgodne z zapisami *Studium UiKZP* następujące kwestie dotyczące kształtowania przestrzeni miasta:

- ⇒ Obiekty wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 100kV lokalizować wyłącznie na terenach produkcyjnych i produkcyjno-usługowych oraz tzw. nowych terenach inwestycyjnych.
- ⇒ Na obszarach istniejącego zainwestowania miejskiego, walory środowiska naturalnego tj. lokalne podmokłości i zbiorniki wodne wykorzystać poprzez urządzenie terenów zieleni rekreacji codziennej.

- ⇒ Lokalizacja zbiorników retencyjnych dopuszczona jest w obszarach istniejącego zainwestowania miejskiego oraz we wszystkich nowoprojektowanych terenach inwestycyjnych. Dopuszcza się również przebudowę oraz modernizację istniejących zbiorników oraz skanalizowanie istniejących rowów melioracyjnych z zachowaniem systemu odprowadzania wód opadowych w celu ochrony przed zalewaniem oraz zakłóceniem naturalnego systemu melioracyjnego miasta.
- ⇒ W granicach korytarzy ekologicznych obowiązuje nakaz zachowania gruntów leśnych oraz naturalnych cieków i zbiorników wodnych.
- ⇒ Potencjał dla rozwoju funkcji rekreacyjnych stanowią tereny kształtujące ośnowę ekologiczną miasta położone wzdłuż przebiegającej przez środek miasta, z północy na południe – rzeki Bibrowa. Ponadto potencjał dla rozwoju funkcji rekreacyjnych związanych z wypoczynkiem codziennym mieszkańców miasta stanowią tereny wokół połączonych rzeką Bibrowa jezior Gałęźne, Kapliczne oraz Wierzysko,
- ⇒ W przypadku zmiany funkcji istniejących terenów niezainwestowanych, zalecane jest aby powodowała zwiększenie racjonalności funkcjonowania struktur przestrzennych miasta.
- ⇒ Dla terenów o wiodącej funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej oraz wielorodzinnej dopuszcza się nieuciążliwe usługi oraz tereny zieleni publicznej (skwery, zieleńce, boiska, place zabaw itp.), parkingi i komunikację wewnętrzną. Wymagają one też podłączenia do sieci energetycznej, wodociągowej, sanitarnej wraz z preferencją miejskiego systemu ciepłowniczego lub gazu przewodowego.
- ⇒ W obszarze wzmocnienia ośnowy ekologicznej miasta zabudowa dopuszczona jest wyłącznie jako związana z prowadzoną gospodarką rolną lub leśną oraz przebiegiem komunikacji i lokalizacji infrastruktury technicznej, a także związana z obsługą rekreacji i ruchu turystycznego oraz funkcji uzdrowiskowej. Dopuszcza się również lokalizację dróg, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.
- ⇒ W miejscach potencjalnej lokalizacji zabudowy średniowysokiej np. obszar w rejonie ul. Wojska Polskiego, teren w rejonie jeziora Wierzysko, dopuszczona nowa zabudowa mieszkaniowa powinna zostać uzupełniona możliwością wykształcenia podstawowych usług, zabezpieczających podstawowe potrzeby mieszkańców osiedla. W odniesieniu do wszystkich potencjalnych lokalizacji należy przyjmować zasadę kompleksowej realizacji inwestycji z przestrzeniami półpublicznymi, rekreacyjnymi, drogami dojazdu i dojazdu, zieleni rekreacyjnej i małej architektury oraz organizowanie miejsc parkingowych w garażach podziemnych.
- ⇒ Strefy ochrony konserwatorskiej zespołu urbanistycznego miasta wpisanego do rejestru zabytków województwa pomorskiego oraz pozostałe obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków podlegają ścisłej ochronie konserwatorskiej na zasadach określonych w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Dla obiektów i obszarów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków należy ochraniać i zachować historyczne cechy budynków i obiektów, a dopuszczalne wymiany elementów wyeksploatowanych, ewentualna rozbiórka obiektu czy montaż instalacji paneli fotowoltaicznych (na obiekcie zabytkowym) winny polegać na wytycznych konserwatorskich, a w przypadku stolarki i detalu architektonicznego mieć charakter odtworzeniowy.
- ⇒ W przypadku zieleni urządzonej o wartościach historycznych postuluje się rehabilitację i przekształcenia z zachowaniem wartościowego starodrzewu zieleni wyznaczającej układ kompozycyjny oraz wykorzystanie jako parki o charakterze ogólnodostępnej zieleni urządzonej.

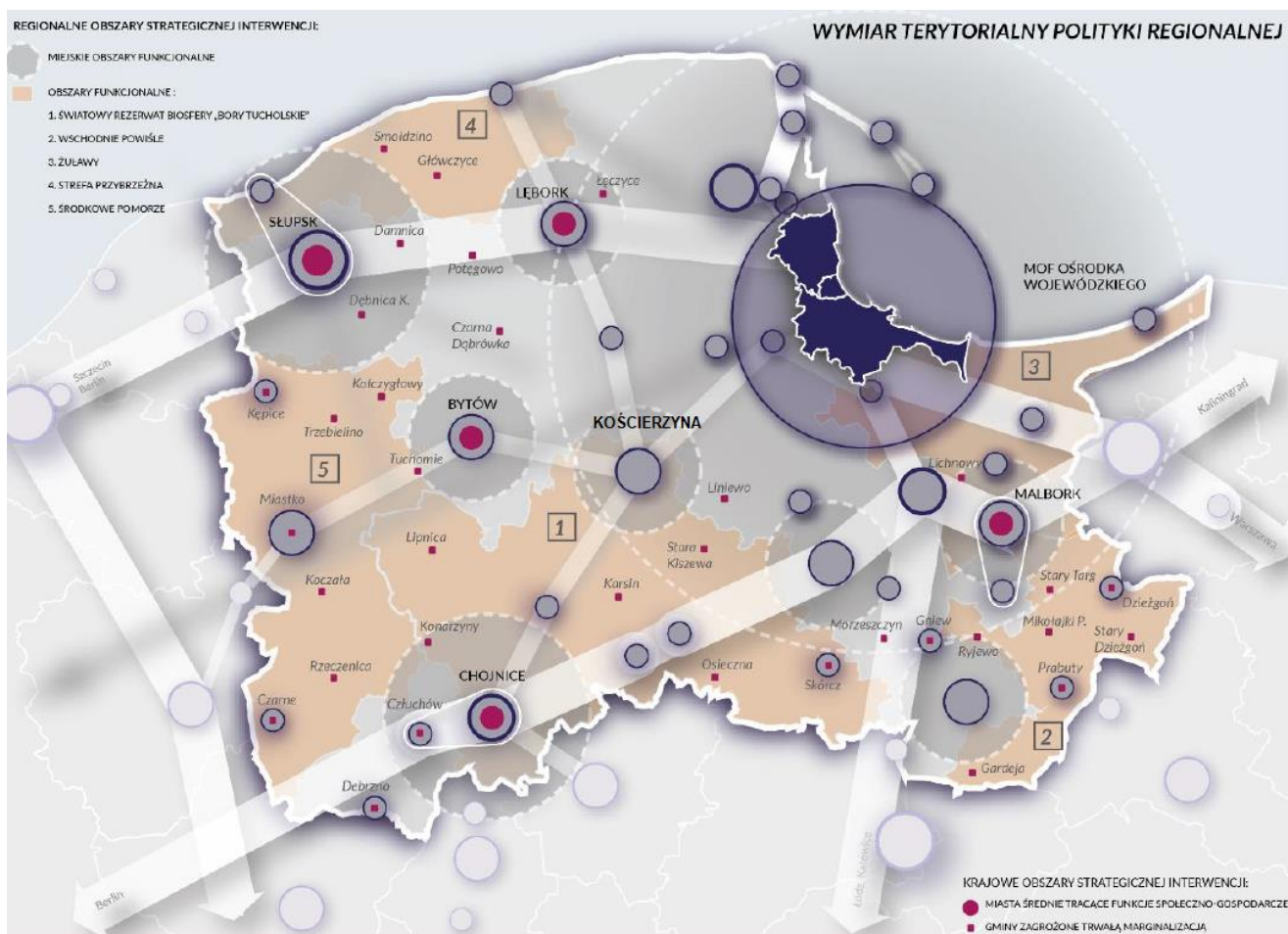
- ⇒ Wskazany w rozdziale 9.1. podział na jednostki urbanistyczne można wykorzystać w przypadku konieczności przeprowadzenia pogłębionych analiz na potrzeby realizacji przedsięwzięć realizujących kierunki działań *SRMK 2030*, zwłaszcza w przypadku realizacji projektów z zakresu rewitalizacji obszarów zdegradowanych w przestrzeni miasta (kierunek działań 1.3.5.). W celu prowadzenia nowych działań rewitalizacyjnych, nie uwzględnionych w *GPR Kościerzyna* rekomenduje się przeprowadzenie aktualnej, dogłębnej diagnozy jednostek urbanistycznych obejmujących tereny mieszkaniowe kryzysowe, celem określenia które z nich spełniają kryteria obszarów zdegradowanych.
- ⇒ W związku z planowanym przebiegiem przez Kościerzynę tras rowerowych międzynarodowej, międzyregionalnej oraz trzech regionalnych, które zostały określone w Planie Zagospodarowania Województwa Pomorskiego, istniejącą w mieście sieć tras rowerowych należałoby uzupełnić o ścieżki wzdłuż ulic: Kartuskiej, Strzeleckiej, Przemysłowej, Klasztornej, Leśnej i Kościuszki.
- ⇒ Dla zabudowy istniejącej, szczególnie zabudowy wielorodzinnej, zaleca się systematyczne porządkowanie terenów zwyczajowo użytkowanych pod parkingi i w miarę możliwości organizowanie dodatkowych miejsc parkingowych np. w formie wydzielonych miejsc postojowych wzdłuż ulic. Przy zgrupowaniach miejsc postojowych oraz w sąsiedztwie obiektów usługowych zaleca się urządzenie miejsc postojowych dla rowerów, w szczególności na trasie istniejących i planowanych ścieżek rowerowych. Z uwagi na brak możliwości zapewnienia wystarczającej ilości miejsc postojowych na terenie ścisłego śródmieścia zaleca się poszukiwanie miejsca w celu organizacji parkingów publicznych na jego obrzeżach.

10. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO 2030 WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Obszar strategicznej interwencji to, zgodnie z Ustawą z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021r. poz. 1057), określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne.

W Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 – *SRWP 2030* (Załącznik do Uchwały nr 376/XXXI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021r.) określone zostały regionalne obszary strategicznej interwencji w tym m.in. miejskie obszary funkcjonalne. Miasto Kościerzyna wraz z Miejskim Obszarem Funkcjonalnym Kościerzyny zaliczone zostało do pozostałych ośrodków subregionalnych wzmacniających strukturę policentryczną. Funkcjonowanie MOF ośrodków subregionalnych, do których zaliczona została również Kościerzyna, zgodnie z *SRWP 2030* służy wzmacnianiu ich konkurencyjności i zdolności do dyfuzji czynników rozwojowych na sąsiednie obszary zurbanizowane i obszary wiejskie, stymulując rozwój całego regionu jako rozwoju zrównoważonego terytorialnie.

Rys.6. Kościerzyna na tle obszarów strategicznej interwencji Województwa Pomorskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Dla poszczególnych typów regionalnych obszarów strategicznej interwencji w SRWP 2030 określone zostały kierunki interwencji, wraz z celami operacyjnymi, z którymi są powiązane. Dla policentrycznej sieci ośrodków miejskich oraz ich obszarów funkcjonalnych, do których zaliczono Kościerzynę wraz z MOF Kościerzyny założono poniższe zakresy kluczowej interwencji¹:

- ⇒ adaptacja do zmian klimatu oraz wzrost odporności na negatywne skutki zmian klimatu, w szczególności: zabezpieczenie przed powodzią i suszą, w tym ochrona terenów naturalnej retencji wodnej, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury,
- ⇒ ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczo-krajobrazowych oraz różnorodności biologicznej, a także rozwój terenów zieleni,
- ⇒ zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne użycie oraz maksymalizacja skali recyklingu odpadów,
- ⇒ zagospodarowanie odpadów medycznych i weterynaryjnych, a także innych niebezpiecznych,
- ⇒ zapewnienie wody pitnej dobrej jakości oraz rozwój i unowocześnianie gospodarki ściekowej i osadowej w sektorze komunalnym,

¹ Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (Załącznik do Uchwały nr 376/XXXI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021r.)

- ⇒ doskonalenie narzędzi monitorowania stanu środowiska, zagrożeń naturalnych i szybkiego alarmowania,
- ⇒ rozwój OZE, m.in. poprzez wzmacnianie energetyki obywatelskiej, w tym w połączeniu z likwidacją źródeł tzw. niskiej emisji, a także tworzenie wysp energetycznych, klastrów energii oraz spółdzielni energetycznych,
- ⇒ poprawa jakości powietrza, w tym eliminacja smogu poprzez rozwój gospodarki niskoemisyjnej w sektorze publicznym, mieszkalnictwie, energetyce (kogeneracja wraz z miejskimi systemami ciepłowniczymi oraz usługi zapewniania komfortu termicznego w budynkach) oraz przedsiębiorstwach,
- ⇒ kształtowanie współodpowiedzialności mieszkańców za ich stan zdrowia,
- ⇒ intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie chorób cywilizacyjnych i innych chorób zmiennych epidemiologicznie, w tym z wykorzystaniem potencjału pracodawców oraz NGO,
- ⇒ rozwój usług e-zdrowia, w tym telemedycyny,
- ⇒ dostosowanie zasobów organizacyjnych ochrony zdrowia i ich funkcji do rzeczywistych potrzeb (kadry, usługi, infrastruktura, sprzęt medyczny),
- ⇒ deinstytucjonalizacja usług zdrowotnych, zwłaszcza w psychiatrii i opiece długoterminowej,
- ⇒ upowszechnianie opieki koordynowanej i środowiskowej oraz współdziałania opieki zdrowotnej z systemem usług społecznych,
- ⇒ rozbudowa szerokopasmowej infrastruktury dostępowej (ostatniej mili),
- ⇒ poprawa dostępności i jakości oferty edukacji przedszkolnej,
- ⇒ rozwój edukacji regionalnej i etnicznej,
- ⇒ skuteczna i trwała integracja imigrantów, w tym poprzez działania z obszaru edukacji, kultury, zdrowia i pomocy społecznej,
- ⇒ zachowanie i upowszechnienie dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego,
- ⇒ rozwój infrastruktury (instytucji) kultury, e-kultury oraz oferty uwzględniającej zagadnienia różnorodności kulturowej i dialogu obywatelskiego,
- ⇒ realizacja kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- ⇒ rozwój infrastruktury transportu zbiorowego (liniowej i węzłowej),
- ⇒ tabor niskoemisyjny, w tym zeroemisyjny,
- ⇒ taryfowa, biletowa i organizacyjna integracja transportu publicznego,
- ⇒ moderowanie popytu w indywidualnym transporcie samochodowym,
- ⇒ rozwój współdzielonych środków transportu,
- ⇒ kompleksowa oferta wsparcia sfery B+R oraz komercjalizacji rozwiązań B+R,
- ⇒ umiędzynarodowienie uczelni oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy uczelniami w regionie,
- ⇒ kompleksowa oferta wsparcia dla inwestorów (nowych i obecnych w regionie),
- ⇒ rozwój kształcenia ustawicznego dostosowanego do potrzeb regionalnej gospodarki (w szczególności ISP oraz branż kluczowych dla gospodarki regionu),
- ⇒ poprawa dostępności i jakości oferty zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat 3,
- ⇒ poprawa jakości, kompleksowości i dostępności oferty czasu wolnego, w tym turystycznej, sportowej i kulturalnej dla mieszkańców i turystów,
- ⇒ zapewnienie efektywnego multimodalnego dostępu do portów w Gdańsku i w Gdyni oraz do kluczowych centrów logistycznych w regionie.

11. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA

11.1. Struktura zarządzania i wdrażania

Zarządzanie rozwojem miasta Kościerzyna, tym samym wdrażanie *SRMK 2030* stanowi zadanie władz miasta tj. Rady Miasta Kościerzyna oraz Burmistrza Miasta Kościerzyna. Oznacza to, że samorząd gminny jest odpowiedzialny za koordynowanie całego procesu wdrażania *SRMK 2030*, a nie samodzielne realizowanie wszystkich kierunków działania. W celu zapewnienia jak największej efektywności tego procesu zasadne jest włączenie w działania rozwojowe szerokiego grona partnerów społeczno - gospodarczych, zarówno instytucjonalnych, z sektora non-profit, biznesowego jak i indywidualnych mieszkańców. Biorąc pod uwagę powiązanie Miasta Kościerzyna z Gminą Kościerzyna w Miejski Obszar Funkcjonalny ważna jest również ścisła współpraca obu samorządów w realizacji celów *SRMK 2030*, zwłaszcza w zakresie gospodarczym i społecznym. Ze względu na pełnienie przez Kościerzynę funkcji ośrodka aktywności lokalnej oraz jedyne miasto Powiatu Kościerskiego nie bez znaczenia jest także zaangażowanie w proces wdrażania *SRMK 2030* władz wyższego szczebla, w tym powiatowych.

Rys.7. Struktura zarządzania i wdrażania *SRMK 2030*

Realizacja i koordynacja wdrażania SRMK 2030 oraz kierunków działań zgodnie z właściwością gminy prowadzone będzie w strukturach organizacyjnych Urzędu Miasta Kościerzyna. Odpowiedzialność i nadzór nad stymulowaniem i koordynacją działań związanych z wdrażaniem SRMK 2030 spoczywa na Burmistrzu Miasta Kościerzyna, który podejmuje kluczowe decyzje na poziomie zarządzania strategicznego. Bezpośrednio Burmistrzowi podlega wytypowana w strukturach Miasta komórka – Wydział Rozwoju i Promocji, odpowiedzialna za zarządzanie wdrażaniem SRMK 2030 (zarządzanie operacyjne), w tym koordynację realizacji kierunków działań oraz monitorowanie osiąganych efektów, ich ocenę i raportowanie, ewaluację oraz promocję strategii. W strukturze zarządzania (Rys.7.) znajdują się także podmioty realizujące przedsięwzięcia wpisujące się w poszczególne kierunki działań, takie jak: określone komórki i jednostki organizacyjne Urzędu Miasta, w których kompetencjach jest realizacja danych kierunków działań, instytucje publiczne oraz podmioty spoza sektora finansów publicznych realizujący przedsięwzięcia we własnym zakresie, we współpracy z Urzędem Miasta bądź w formule zlecenia zadania publicznego (np. organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, mieszkańcy).

W Tab.11. przedstawiono propozycję ram realizacyjno-organizacyjnych dla poszczególnych kierunków działań obejmujących wskazanie podmiotu realizującego oraz potencjalnych podmiotów uczestniczących w ich realizacji. Zakłada się, że podmiot realizujący dany kierunek działania będzie monitorował jego efekty i przekazywał informacje bezpośrednio do komórki odpowiedzialnej za wdrażanie SRMK 2030 tj. Wydziału Rozwoju i Promocji.

Tab.11. Ramy realizacyjno-organizacyjne kierunków działań realizujących cele SRMK 2030

Kierunek działania		Podmiot* odpowiedzialny za realizację/wdrożenie	Podmioty* uczestniczące w realizacji/wdrożeniu
OBSZAR: ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ			
Cel strategiczny 1: Czyste środowisko i atrakcyjna przestrzeń miejska			
Cel operacyjny 1.1.: Środowisko miejskie przystosowane do zmian klimatycznych			
1.1.1.	Ochrona i wzmocnienie funkcji osnowy ekologicznej miasta	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK	Organizacje pozarządowe
1.1.2.	Modernizacja i rozbudowa systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków oraz gospodarki wodami opadowymi	Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury KOS-EKO Sp. z o.o.	Mieszkańcy, przedsiębiorcy
1.1.3.	Zwiększenie efektywności systemu gospodarki odpadami	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK	Związek Gmin Wierzyca
Cel operacyjny 1.2.: Bezpieczeństwo energetyczne i czyste powietrze			
1.2.1.	Modernizacja i rozbudowa miejskiego systemu ciepłowniczego	Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury KOS-EKO Sp. z o.o.	Mieszkańcy, przedsiębiorcy
1.2.2.	Rozbudowa sieci gazowej	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK	Mieszkańcy, przedsiębiorcy
1.2.3.	Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych jako alternatywa dla ruchu samochodowego	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK, Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych UMK	Gmina Kościerzyna
1.2.4.	Zwiększenie roli i dostępności transportu zbiorowego z uwzględnieniem potrzeb bezpiecznego i komfortowego przemieszczania się mieszkańców	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK	Polskie Koleje Państwowe, Pomorska Kolej Metropolitarna, PKS Starogard Gdański

1.2.5.	Ograniczenie niskiej emisji – likwidacja węglowych źródeł ciepła	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK, Wydział Rozwoju i Promocji UMK	Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury KOS-EKO Sp. z o.o., Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., mieszkańcy, przedsiębiorcy
1.2.6.	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym miasta	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK	Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury KOS-EKO Sp. z o.o., jednostki organizacyjne, instytucje publiczne, mieszkańcy, przedsiębiorcy
Cel operacyjny 1.3.: Zielona i funkcjonalna przestrzeń publiczna dostosowana do potrzeb społecznych			
1.3.1.	Stworzenie przestrzeni rekreacji i wypoczynku w obszarze miejskich cieków wodnych, jezior i terenów parkowych	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK, Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych UMK, Wydział Gospodarki Nieruchomościami UMK	Organizacje pozarządowe, mieszkańcy
1.3.2.	Kreowanie otwartych, zintegrowanych i bezpiecznych przestrzeni miejskich, zapewniających wielofunkcyjne formy ich wykorzystania z uwzględnieniem zieleni miejskiej i potrzeb osób o braku pełnej sprawności	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK, Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych UMK	Organizacje pozarządowe, mieszkańcy, Kościerskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. Spółdzielnia Wspólny Dom, Zarząd Dróg Powiatowych
1.3.3.	Zapewnienie infrastruktury atrakcyjnej dla młodych rodzin (mieszkaniowej, edukacyjnej, sportowej i rekreacyjnej)	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK, Kościerskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., Biuro Obsługi Placówek Oświatowych, Kościerski Ośrodek Sportu i Rekreacji	Spółdzielnia Mieszkaniowa Wspólny Dom, przedsiębiorcy, wspólnoty mieszkaniowe, Starostwo Powiatowe
1.3.4.	Poprawa stanu zasobów dziedzictwa kulturowego z zachowaniem krajobrazu kulturowego miasta	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK, Wydział Rozwoju i Promocji UMK,	Muzeum Ziemi Kościerskiej, Muzeum Kolejnictwa, Biblioteka Miejska, Kościerski Dom Kultury
1.3.5.	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miasta (historycznej przestrzeni miejskiej, terenów mieszkaniowych i zieleni)	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK, Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych UMK, Wydział Rozwoju i Promocji UMK	Kościerskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., Spółdzielnia Mieszkaniowa Wspólny Dom, wspólnoty mieszkaniowe, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy
1.3.6.	Stworzenie systemu gospodarowania zasobem nieruchomości	Wydział Gospodarki Nieruchomościami UMK	mieszkańcy, przedsiębiorcy
Cel operacyjny 1.4.: Układ drogowy adekwatny do ruchu komunikacyjnego i zapewniający bezpieczeństwo			
1.4.1.	Budowa infrastruktury drogowej odciążającej ruch w północnej części miasta	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK, Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych UMK	Mieszkańcy, przedsiębiorcy
1.4.2.	Modernizacja i rozbudowa miejskiego układu ulicznego	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK, Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych UMK	Mieszkańcy, przedsiębiorcy

1.4.3.	Polityka parkingowa minimalizująca deficyt miejsc postojowych	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK, Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych UMK	Mieszkańcy, przedsiębiorcy
1.4.4.	Rozwój nowoczesnych, zrównoważonych systemów komunikacji pieszej, rowerowej i powiązanej z nimi komunikacji publicznej dla poprawy warunków codziennej mobilności	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK, Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych UMK	Organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, Polskie Koleje Państwowe, Pomorska Kolej Metropolitarna, PKS Starogard Gdański
OBSZAR SPOŁECZNOŚĆ			
Cel strategiczny 2: Aktywne, świadome i zintegrowane społeczeństwo			
Cel operacyjny 2.1.: Usługi społeczne i profilaktyka zdrowotna adekwatna do potrzeb poszczególnych grup wiekowych			
2.1.1.	Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i osobami zależnymi oraz wykluczonych społecznie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Integracji Społecznej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Biuro Obsługi Placówek Oświatowych, Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
2.1.2.	Prowadzenie szeroko pojętej polityki prozdrowotnej połączonej z realizacją programów profilaktyki zdrowotnej dla różnych grup wiekowych	Wydział Rozwoju i Promocji UMK, Wydział Spraw Obywatelskich i Społecznych UMK, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Kościerskie placówki medyczne, Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
2.1.3.	Realizacja odpowiedzialnej polityki senioralnej oraz rozwój systemu zintegrowanych usług dla seniorów (stworzenie warunków do mieszkania, osiedlania się, rehabilitacji i opieki dla osób 60+)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wydział Spraw Obywatelskich i Społecznych UMK	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe
2.1.4.	Wprowadzenie opieki wytchnieniowej i teleopieki	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Gmina Kościerzyna, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe
2.1.5.	Profilaktyka zagrożeń patologiami społecznymi i wykluczeniem społecznym w szerokiej współpracy międzyinstytucjonalnej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Integracji Społecznej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Biuro Obsługi Placówek Oświatowych, Placówki oświatowe, Straż Miejska, Komenda Powiatowa Policji w Kościerzynie, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
Cel operacyjny 2.2.: Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego			
2.2.1.	Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej zachęcającej do aktywnego i zdrowego trybu życia	Kościerski Ośrodek Sportu i Rekreacji	Organizacje pozarządowe, placówki oświatowe
2.2.2.	Oferta kulturalna i artystyczna uwzględniająca nowoczesne techniki multimedialne, rozwijająca talenty i zainteresowania	Kościerski Dom Kultury, Muzeum Ziemi Kościerskiej, Muzeum Akordeonu, Muzeum Kolejnictwa, Biblioteka Miejska	Organizacje pozarządowe, Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Kościerzynie

2.2.3.	Wzmocnienie znaczenia tożsamości i tradycji kaszubskiej	Kościerski Dom Kultury, Muzeum Ziemi Kościerskiej, Muzeum Akordeonu, Biblioteka Miejska	Organizacje pozarządowe, Lokalna Organizacja Turystyczna „Serce Kaszub”,
Cel operacyjny 2.3.: Edukacja podążająca za wyzwaniami cywilizacyjnymi i rozwojem technologicznym			
2.3.1.	Zrównoważony system zarządzania edukacją przekładający się na wysoki poziom kształcenia na każdym poziomie edukacji	Biuro Obsługi Placówek Oświatowych, Starostwo Powiatowe	Placówki oświatowe
2.3.2.	Innowacyjne i aktywne metody nauczania kształtujące kompetencje kluczowe i wykorzystująca potencjał młodego pokolenia	Biuro obsługi Placówek Oświatowych	Placówki oświatowe
2.3.3.	Poszerzenie ofert edukacyjnej o kierunki adekwatne do potrzeb rynku pracy, w tym dotyczące opieki i rehabilitacji osób starszych	Starostwo Powiatowe, Biuro Obsługi Placówek Oświatowych	Organizacje pozarządowe, placówki oświatowe
Cel operacyjny 2.4.: Integracja społeczna i aktywizacja mieszkańców			
2.4.1.	Partycypacja publiczna mieszkańców przy planowaniu, poprawie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej	Wydział Rozwoju i Promocji UMK	Organizacje pozarządowe, Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK, instytucje publiczne
2.4.2.	Animacja życia publicznego, wzmocnienie relacji społeczności lokalnej oraz promocja silnych więzi rodzinnych	Centrum Integracji Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
2.4.3.	Społeczeństwo dbające o bezpieczeństwo klimatyczne i przyrodnicze	Wydział Rozwoju i Promocji UMK, Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK	Organizacje pozarządowe
2.4.4.	Rozwój współpracy z sektorem non profit i lokalnymi liderami	Wydział Rozwoju i Promocji UMK	Organizacje pozarządowe
2.4.5.	Wspieranie rozwoju wolontariatu i pomocy międzypokoleniowej	Wydział Rozwoju i Promocji UMK, Centrum Integracji Społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, Kościerskie Centrum Wolontariatu
OBSZAR GOSPODARKA			
Cel strategiczny 3.: Rozwinięta i konkurencyjna lokalna gospodarka			
Cel operacyjny 3.1.: Rynek pracy oparty na wykwalifikowanych kadrach i najnowszych standardach			
3.1.1.	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, powracających na rynek pracy oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym	Centrum Integracji Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Powiatowy Urząd Pracy, Przedsiębiorcy
3.1.2.	Rozwój sektora ekonomii społecznej	Centrum Integracji Społecznej	Powiatowy Urząd Pracy
3.1.3.	Promocja i tworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji, rozwoju zawodowego i dostosowania kompetencji do sytuacji na rynku pracy	Centrum Integracji Społecznej, Wydział Rozwoju i Promocji UMK,	Powiatowy Urząd Pracy, Starostwo Powiatowe
Cel operacyjny 3.2.: Dobry klimat dla przedsiębiorców i inwestorów			
3.2.1.	Aktywny udział przedsiębiorców w kształtowaniu polityki gospodarczej	Wydział Rozwoju i Promocji UMK, Kościerski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o	Przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe
3.2.2.	Wzmocnienie roli współpracy międzysektorowej, w tym instytucji otoczenia biznesu, rynku pracy i przedsiębiorców	Wydział Rozwoju i Promocji UMK, Kościerski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o	Organizacje pozarządowe, Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy, przedsiębiorcy

3.2.3.	Tworzenie warunków sprzyjających prowadzeniu działalności gospodarczej	Wydział Spraw Obywatelskich i Społecznych UMK	Institucje publiczne, Starostwo Powiatowe, Kościerski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o
3.2.4.	Rozwój formuły partnerstwa publiczno-prywatnego	Wydział Rozwoju i Promocji UMK	Organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy
Cel operacyjny 3.3.: Gospodarka oparta na potencjale Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego			
3.3.1.	Wykorzystywanie potencjału i zasobów turystycznych dla zwiększenia konkurencyjności oraz atrakcyjności MOF i stworzenia wspólnej marki	Wydział Rozwoju i Promocji UMK, Gmina Kościerzyna	Kościerski Dom Kultury, przedsiębiorcy, Zakład Sportu, Kultury i Turystyki, Lokalna Organizacja Turystyczna „Serce Kaszub”,
3.3.2.	Budowa stref aktywności gospodarczej połączona ze wspólną ofertą i promocją inwestycyjną MOF	Wydział Rozwoju i Promocji UMK, Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych, Gmina Kościerzyna	Przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe
3.3.3.	Otwarcie nowych terenów inwestycyjnych MOF poprzez budowę tzw. Obwodnicy Północ	Zarząd Dróg Wojewódzkich, Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad Oddział Gdańsk, Gmina Kościerzyna	Wydział Infrastruktury i Środowiska UMK, Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych UMK

* w przypadku realizacji/wdrożenia kierunku działań przez Gminę Miejską Kościerzyna wskazano komórkę Urzędu Miasta Kościerzyna (UMK), w kompetencjach której znajdują się zadania z nim związane

Mechanizmy wdrażania SRMK 2030 oraz instrumenty realizacji będą dobierane odpowiednio do danego kierunku działania, na etapie wdrażania przedsięwzięć go realizujących.

SRMK 2030 jest dokumentem nadrzędnym określającym podstawowe plany rozwojowe miasta. Jednym z narzędzi jej wdrażania są dokumenty wykonawcze tj. plany, programy operacyjne i strategie sektorowe. Część z tych dokumentów funkcjonuje w mieście obecnie, a ich okres obowiązywania w części pokrywa się z okresem wdrażania SRMK 2030. Wykaz dokumentów wykonawczych do SRMK 2030 przedstawia Tab.12. Główną wytyczną dotyczącą dokumentów wykonawczych SRMK 2030 jest zapewnienie spójności z celami i zapisami SRMK 2030 nowo opracowywanych programów strategicznych oraz dokumentów aktualizowanych, dla których upłył okres obowiązywania.

Tab.12. Wykaz dokumentów wykonawczych SRMK 2030

Obszar i cel strategiczny	Nazwa dokumentu	Uwagi/wytyczne
OBSZAR ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ Cel strategiczny 1: Czyste środowisko i atrakcyjna przestrzeń miejska	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Obowiązujące
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (szczegółowy wykaz w rozdziale 9.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej)	29 mpzp obowiązujących, 4 mpzp w trakcie sporządzania
	Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Kościerzyna na lata 2006-2030	Obowiązujący
	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Kościerzyna na lata 2019-2022 wraz z perspektywą do roku 2026	Obowiązujący, przewidywana aktualizacja w 2026r.
	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2021 -2023	obowiązujący

	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Wymaga aktualizacji
	Program Opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Kościerzyna	Obowiązujący, aktualizowany corocznie
	Gminny Program opieki nad zabytkami Miasta Kościerzyna na lata 2019-2022	Obowiązujący
	Plan zrównoważonego rozwoju transportu zbiorowego na lata 2015-2025 dla Powiatu Kościerskiego i gmin ościennych związanych porozumieniem	Dotyczy zakresu usług transportu zbiorowego z obszaru Powiatu Kościerskiego i gmin ościennych w kierunku Kościerzyny
OBSZAR SPOŁECZNOŚĆ Cel strategiczny 2. Aktywne, świadome i zintegrowane społeczeństwo	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Kościerzyna na lata 2021-2025	Obowiązująca
	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Kościerzyna na rok 2022	Obowiązujący, aktualizowany corocznie
	Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta Kościerzyna na lata 2019 -2021	Wymaga aktualizacji
	Wieloletni program osłony w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023	Dotyczy realizacji programu rządowego
	Strategia Rozwoju Sportu i Rekreacji w Gminie Miejskiej Kościerzyna na lata 2016-2025	Obowiązująca, wymaga aktualizacji
	Program Współpracy Gminy Miejskiej Kościerzyna z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2022 rok	Obowiązujący, aktualizowany corocznie
	Strategia Rozwoju Edukacji Gminy Miejskiej Kościerzyna na lata 2021-2030	Obowiązująca
	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kościerzyna na lata 2020-2024	Obowiązujący
OBSZAR GOSPODARKA Cel strategiczny 3. Rozwinięta i konkurencyjna lokalna gospodarka	Program Rozwoju Przedsiębiorczości Gminy Miejskiej Kościerzyna na lata 2013-2020	Nieobowiązujący

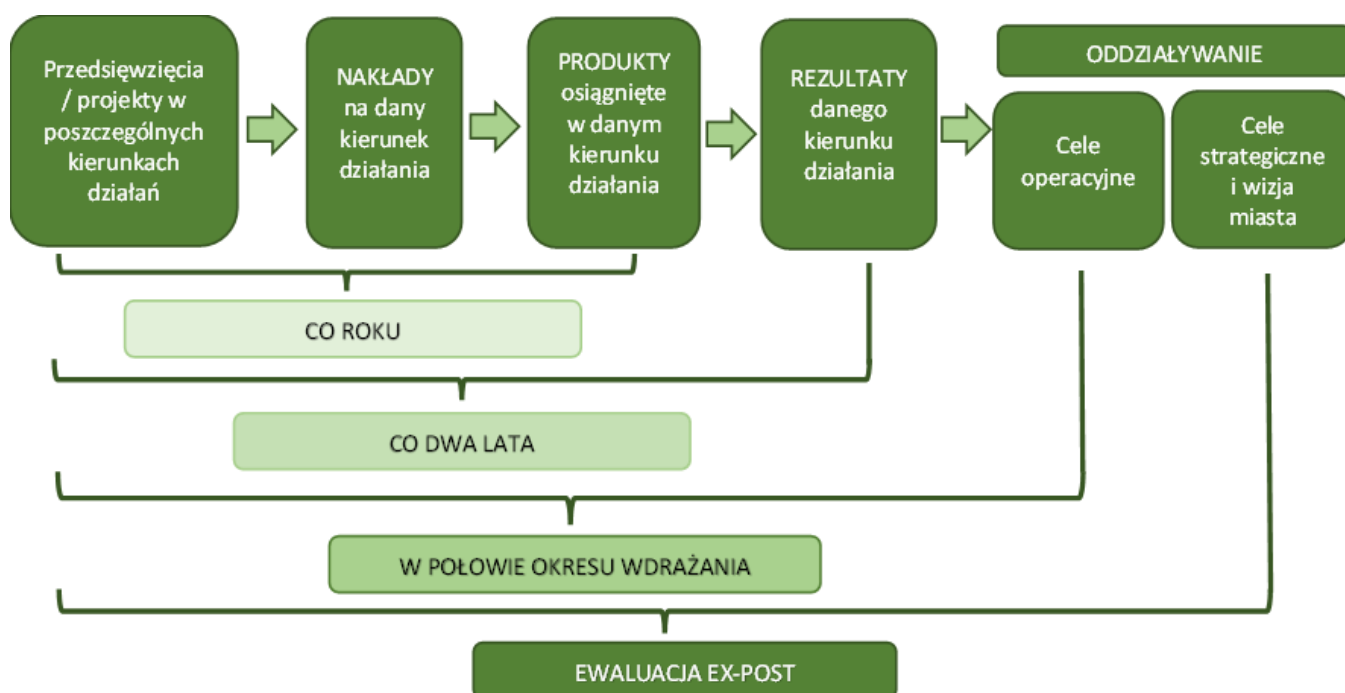
11.2. System monitorowania, oceny i ewaluacji

Jednym z ważniejszych elementów wdrażania *SRMK 2030* jest monitorowanie oraz ocena i ewaluacja jej realizacji, pod kątem celowości, efektywności i skuteczności. Odpowiedni monitoring pozwoli na określenie postępów osiągnięcia założonych celów oraz reagowanie na ewentualne rozbieżności pomiędzy założeniami, a uzyskiwanymi efektami. Umożliwi on również wykrycie konieczności ewentualnej modyfikacji planowanych działań, tak aby uzyskać zakładane w *SRMK 2030* cele. Z kolei ewaluacja oceni trafność, skuteczność i efektywność realizacji strategii przed jej realizacją (ex-ante) i po jej wdrożeniu (ex-post). Dostarczy ona tym samym praktycznych wniosków i rekomendacji służących udoskonaleniu procesu planowania rozwoju miasta.

Monitorowanie *SRMK 2030* będzie polegało na jej okresowej ocenie, zwłaszcza w zakresie realizowanych kierunków działań, w oparciu o analizę wskaźnikową. Istotnym elementem monitoringu będzie również ocena założeń, które mogą ulegać dezaktualizacji w związku ze zmianami w skali makro. W przypadku takich zmian może bowiem zająć konieczność zaktualizowania założonych kierunków działań. System monitorowania *SRMK 2030* będzie etapowy i w zależności od momentu jej wdrażania (Rys.8.) będzie obejmował:

- ⇒ wykaz realizowanych w ramach poszczególnych kierunków działań przedsięwzięć/projektów wraz z ich produktami oraz z nakładami poniesionymi na ich realizację – ocena coroczna
- ⇒ analizę realizacji kierunków działań poprzez wskazanie osiągniętych wskaźników rezultatu (Tab.13.) – ocena co dwa lata
- ⇒ analizę stopnia realizacji celów operacyjnych SRMK 2030 poprzez określenie stopnia osiągnięcia założonych wskaźników rezultatu (Tab.13.) – ocena w połowie okresu wdrażania
- ⇒ stopień osiągnięcia celów strategicznych oraz wizji miasta Kościerzyna – ewaluacja ex-post, rok po zakończeniu wdrażania SRMK 2030.

Rys.8. System monitorowania SRMK 2030

Ocena poszczególnych etapów wdrażania SRMK 2030 będzie sporządzana w postaci *Raportów strategicznych*, których zakres będzie zgodny z powyższym schematem monitorowania. Ewaluacja ex-post zakończy się opracowaniem *Raportu ewaluacyjnego*. Rekomenduje się, aby sporządzenie *Raportów strategicznych* skoordynować z ustawowo obowiązującym opracowaniem *Raportu o stanie Miasta Kościerzyna*, którego elementem jest podsumowanie z realizacji polityk, strategii, programów i uchwał Rady Miasta.

Za monitorowanie osiągniętych efektów, ich ocenę i raportowanie oraz ewaluację będzie odpowiedzialna wytypowana w strukturach Miasta komórka – Wydział Rozwoju i Promocji. Z kolei za zbieranie niezbędnych do monitoringu danych będą odpowiedzialne podmioty realizujące dany kierunek działania (Tab.11.). Każdy z podmiotów zobowiązany będzie do przekazania do Wydziału Rozwoju i Promocji informacji dotyczących realizacji kierunku działań obejmujących dane na temat przedsięwzięć/projektów wraz z nakładami oraz produktami, przekładającymi się na poziom osiągnięcia wskaźników rezultatów (Tab.13.). W przypadku monitorowania wskaźników rezultatu kierunków działań, czy też celów operacyjnych i strategicznych można wykorzystać również statystyki publiczne.

Poniżej (Tab.13.) przedstawiono sposób oceny realizacji celów SRMK 2030 oraz efektów wdrażanych kierunków działań poprzez wskazanie wskaźników rezultatów i ich miary. Efekty

niektórych kierunków działań są opisywane przez te same wskaźniki rezultatu, w związku z tym ich wartość określono wspólnie. Tam gdzie było to możliwe wskazano wartość bazową wskaźnika oraz planowaną do osiągnięcia minimalną wartość docelową wyrażoną wartością bezwzględną bądź w procentowej zmianie wartości bazowej. W przypadku niektórych wskaźników wskazano z kolei tendencję jakiej oczekuje się w wyniku realizacji kierunku działań (wzrost, spadek). Źródłem wartości bazowych wskaźników stanowią m.in. dane zawarte w *Diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta Kościerzyna*. Przyjęto ograniczoną liczbę maksymalnie trzech obowiązkowych wskaźników rezultatu dla każdego kierunku działania. W zależności od przedsięwzięć wdrażanych w ramach poszczególnych kierunków działań, możliwe jest zastosowanie dodatkowych wskaźników dla lepszego zobrazowania osiągniętych rezultatów, mają one charakter fakultatywny i nie zostały wskazane na etapie sporządzania SRMK 2030.

Tab.13. Wskaźniki monitoringu realizacji celów SRMK 2030

Kierunek działania		Wskaźnik rezultatu	Źródło danych*	Wartość bazowa	Planowana wartość / tendencja docelowa
OBSZAR: ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ					
Cel strategiczny 1: Czyste środowisko i atrakcyjna przestrzeń miejska					
Cel operacyjny 1.1.: Środowisko miejskie przystosowane do zmian klimatycznych					
1.1.1.	Ochrona i wzmocnienie funkcji osnowy ekologicznej miasta	- nowe pasy zieleni izolacyjnej i zgrupowań wielowarstwowej zieleni (szt.) - powierzchnia terenów wchodzących w skład osnowy biologicznej poddanych pielęgnacji i rewaloryzacji (m ²)	UMK (WŚil) UMK (WGN)	0 bd	wzrost wzrost
1.1.2.	Modernizacja i rozbudowa systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków oraz gospodarki wodami opadowymi	- udział mieszkańców korzystających z wodociągu (%) - udział mieszkańców korzystających z kanalizacji sanitarnej (%) - obszar miasta objęty systemem kanalizacji deszczowej (%)	MPI KOS-EKO UMK (WliŚ)	99% 97% bd	100% 99% wzrost
1.1.3.	Zwiększenie efektywności systemu gospodarki odpadami	- poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%wagowo) - udział odpadów komunalnych niesegregowanych (zmieszanych) w odpadach ogółem (%)	Związek Gmin Wierzyca	50% 53%	75% 35%
Cel operacyjny 1.2.: Bezpieczeństwo energetyczne i czyste powietrze					
1.2.1.	Modernizacja i rozbudowa miejskiego systemu ciepłowniczego	- stopień pokrycia zapotrzebowania na ciepło wszystkich budynków (%) - średnioroczne straty na przesył (MWh)	MPI KOS-EKO	59% 5110MWh	79% ↓ o 20%
1.2.2.	Rozbudowa sieci gazowej	- odsetek mieszkańców korzystających z gazu ziemnego(%) - stopień zgazyfikowania miasta (%)	Polska Spółka Gazownictwa	20% 3,86%	30% 10%
1.2.3.	Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych jako alternatywa dla ruchu samochodowego	- liczba osób wykorzystujących rower w codziennej mobilności (os.)	badanie ankietowe	bd	wzrost
1.2.4.	Zwiększenie roli i dostępności transportu zbiorowego z uwzględnieniem potrzeb bezpiecznego i komfortowego przemieszczania się mieszkańców	- liczba osób korzystających z transportu publicznego: miejskiego, kolejowego i autobusowego (os.)	dane operatorów (PKM, PKS)	bd (komunikacja miejska ok 732os/tydz.)	wzrost

1.2.5.	Ograniczenie niskiej emisji – likwidacja węglowych źródeł ciepła	- stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu w pyłe PM10 (ng/m3) - redukcja emisji CO ₂ (%)	Raporty WIOŚ w Gdańsku	3 ng/m3 0	1 ng/m3 10%
1.2.6.	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym miasta	- sumaryczna moc mikroźródeł energii elektrycznej pochodzących z ogniw fotowoltaicznych (kW) - energia pochodząca z OZE wykorzystana na potrzeby miejskiego systemu ciepłowniczego (GJ)	ENERGA OPERATOR SA MPI KOS-EKO	2216,70kW 3567 GJ	wzrost wzrost
Cel operacyjny 1.3.: Zielona i funkcjonalna przestrzeń publiczna dostosowana do potrzeb społecznych					
1.3.1.	Stworzenie przestrzeni rekreacji i wypoczynku w obszarze miejskich cieków wodnych, jezior i terenów parkowych	- powierzchnia nowoutworzonych przestrzeni rekreacji i wypoczynku we wskazanych obszarach (ha)	UMK (WliŚ)	0	wzrost
1.3.2.	Kreowanie otwartych, zintegrowanych i bezpiecznych przestrzeni miejskich, zapewniających wielofunkcyjne formy ich wykorzystania z uwzględnieniem zieleni miejskiej i potrzeb osób o braku pełnej sprawności	- powierzchnia uporządkowanej przestrzeni miejskiej (m ²) - powierzchnia nowych wielofunkcyjnych terenów zieleni miejskiej (m ²)	UMK (WliŚ)	4000 m ² 0	wzrost wzrost
1.3.3.	Zapewnienie infrastruktury atrakcyjnej dla młodych rodzin (mieszkaniowej, edukacyjnej, sportowej i rekreacyjnej)	- powierzchnia nowej/zmodernizowanej infrastruktury mieszkaniowej (m ²) - powierzchnia nowej/zmodernizowanej infrastruktury edukacyjnej (m ²) - powierzchnia nowej/zmodernizowanej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (m ²)	KTBS SM WD BOPO UMK (WliŚ) KOSiR	0 0 0	wzrost wzrost wzrost
1.3.4.	Poprawa stanu zasobów dziedzictwa kulturowego z zachowaniem krajobrazu kulturowego miasta	- powierzchnia obiektów historycznych poddanych rewaloryzacji (m ²)	UMK, jednostki kulturalne	0	wzrost
1.3.5.	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miasta (historycznej przestrzeni miejskiej, terenów mieszkaniowych i zieleni)	- powierzchnia zrewitalizowanych zdegradowanych obszarów miasta (ha) - powierzchnia nowych terenów zieleni w obszarach zdegradowanych (m ²)	UMK (WRiP, WliŚ, WGN)	0 0	>17,55 wzrost
1.3.6.	Stworzenie systemu gospodarowania zasobem nieruchomości	- obszar gminy objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (%)	UMK (WGN)	bd	100%
Cel operacyjny 1.4.: Układ drogowy adekwatny do ruchu komunikacyjnego i zapewniający bezpieczeństwo					
1.4.1.	Budowa infrastruktury drogowej odciążającej ruch w północnej części miasta	- liczba kolizji drogowych (szt.) - liczba wypadków drogowych (szt.)	Komenda Powiatowa Policji (KPP)	494 szt. 64 szt.	spadek spadek
1.4.2.	Modernizacja i rozbudowa miejskiego układu ulicznego				
1.4.3.	Polityka parkingowa minimalizująca deficyt miejsc postojowych	- liczba wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji (szt.)	Straż Miejska (SM)	443 szt.	spadek
1.4.4.	Rozwój nowoczesnych, zrównoważonych systemów komunikacji pieszej, rowerowej i powiązanej z nimi komunikacji publicznej dla poprawy warunków codziennej mobilności	- liczba osób korzystających z transportu publicznego: miejskiego, kolejowego i autobusowego (os.) - liczba osób wykorzystujących rower w codziennej mobilności (os.)	dane operatorów (PKM, PKS) badanie ankietowe	bd (komunikacja miejska ok 732os/tydz.) bd	wzrost wzrost

OBSZAR SPOŁECZNOŚĆ

Cel strategiczny 2: Aktywne, świadome i zintegrowane społeczeństwo

Cel operacyjny 2.1.: Usługi społeczne i profilaktyka zdrowotna adekwatna do potrzeb poszczególnych grup wiekowych

2.1.1.	Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i osobami zależnymi oraz wykluczonych społecznie	- liczba rodzin objętych pracą socjalną i korzystających z asystentury (szt.) - liczba dzieci korzystających ze wsparcia dziennego (os.)	MOPS, PCPR	bd bd	spadek spadek
2.1.2.	Prowadzenie szeroko pojętej polityki prozdrowotnej połączonej z realizacją programów profilaktyki zdrowotnej dla różnych grup wiekowych	- liczba dzieci i młodzieży objętych programami profilaktyki zdrowotnej (os.) - liczba osób w wieku 40+ objętych programami profilaktyki zdrowotnej (os.) - liczba osób starszych (60+) - objętych programami profilaktyki zdrowotnej (os.)	UMK, placówki opieki zdrowotnej	bd bd bd	wzrost wzrost wzrost
2.1.3.	Realizacja odpowiedzialnej polityki senioralnej oraz rozwój systemu zintegrowanych usług dla seniorów (stworzenie warunków do mieszkania, osiedlania się, rehabilitacji i opieki dla osób 60+)	- liczba seniorów korzystających z dedykowanych im form aktywności (os.) - liczba seniorów korzystających z specjalistycznego poradnictwa (os.) - liczba seniorów zależnych objętych wsparciem (os.)	MOPS, CIS, PCPR	bd bd bd	wzrost wzrost wzrost
2.1.4.	Wprowadzenie opieki wytchnieniowej i teleopieki	- liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej (os.) - liczba osób korzystających z teleopieki (os.)	MOPS	0 0	wzrost wzrost
2.1.5.	Profilaktyka zagrożeń patologiami społecznymi i wykluczeniem społecznym w szerokiej współpracy międzyinstytucjonalnej	- liczba przestępstw ogółem popełnionych przez nieletnich (szt.) - liczba wykroczeń przeciwko ułtwa (trzeźwość) (szt.) - liczba dzieci i młodzieży korzystających ze środowiskowych form aktywizacji społecznej (os.)	KPP SM MOPS, CIS	13 szt. 113 szt. bd	<5 szt. <80 szt. wzrost
Cel operacyjny 2.2.: Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego					
2.2.1.	Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej zachęcającej do aktywnego i zdrowego trybu życia	- liczba osób korzystających z oferty sportowo-rekreacyjnej (os./rok)	KOSiR	12 070 os./rok	>19 000 os.
2.2.2.	Oferta kulturalna i artystyczna uwzględniająca nowoczesne techniki multimedialne, rozwijająca talenty i zainteresowania	- liczba osób korzystających z oferty kulturalnej i artystycznej (os./rok) - liczba osób korzystających z oferty muzealnej (os./rok) - liczba osób korzystających z oferty czytelniczej (os./rok)	KDK MUZEUM ZK BM	31 557 os./rok 48 537 os./rok 3429 os./rok	>50 000 os. >60 000 os. 4000 os.
2.2.3.	Wzmocnienie znaczenia tożsamości i tradycji kaszubskiej	- liczba osób korzystających z wydarzeń/warsztatów w zakresie tradycji i kultury kaszubskiej (os./rok)	KDK (CKK)	3020 os./rok	5000 os./rok
Cel operacyjny 2.3.: Edukacja podążająca za wyzwaniami cywilizacyjnymi i rozwojem technologicznym					
2.3.1.	Zrównoważony system zarządzania edukacją przekładający się na wysoki poziom kształcenia na każdym poziomie edukacji	- liczba dzieci uczęszczających do publicznych placówek przedszkolnych (os.) - średnie wyniki egzaminu ośmioklasisty (j. polski, matematyka, j. angielski, j. niemiecki) (%) - liczba dzieci objętych wsparciem wyrównującym różnice edukacyjne (os.)	BOPO	675 j.pol. 60% mat. 48% j.ang. 64% j.niem.53% bd	wzrost wzrost wzrost

2.3.2.	Innowacyjne i aktywne metody nauczania kształtujące kompetencje kluczowe i wykorzystujące potencjał młodego pokolenia	- liczba uczniów uczestniczących w konkursach pozaszkolonych (os.) - liczba uczniów zaangażowanych w pomoc koleżeńską i wolontariat (os.) - liczba przyznanych stypendium naukowych dla uczniów szkół podstawowych (szt.)	BOPO	bd bd 25 szt.	wzrost wzrost wzrost
2.3.3.	Poszerzenie oferty edukacyjnej o kierunki adekwatne do potrzeb rynku pracy, w tym dotyczące opieki i rehabilitacji osób starszych	- liczba dodatkowych godzin doradztwa zawodowego opartych na aktualnej analizie rynku pracy (h) - liczba osób korzystających z nowych kierunków kształcenia (os.)	BOPO, PUP SP	0 0	wzrost wzrost
Cel operacyjny 2.4.: Integracja społeczna i aktywizacja mieszkańców					
2.4.1.	Partycypacja publiczna mieszkańców przy planowaniu, poprawie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej	- liczba osób uczestniczących w konsultacjach i spotkaniach z mieszkańcami (os.) - liczba propozycji projektów zgłoszonych do budżetu obywatelskiego (szt.)	UMK UMK (WRiP)	bd 10 szt.	wzrost wzrost
2.4.2.	Animacja życia publicznego, wzmocnienie relacji społeczności lokalnej oraz promocja silnych więzi rodzinnych	- liczba osób uczestniczących w organizowanych wydarzeniach (os.) - liczba nowych inicjatyw społecznych (szt.)	UMK, CIS, MOPS	bd 0	wzrost wzrost
2.4.3.	Spoleczeństwo dbające o bezpieczeństwo klimatyczne i przyrodnicze	- liczba wykroczeń przeciwko ustawie o odpadach (szt.) - liczba wykroczeń przeciwko ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (szt.)	Straż Miejska	23 szt. 16 szt.	spadek spadek
2.4.4.	Rozwój współpracy z sektorem non profit i lokalnymi liderami	- liczba wypracowanych narzędzi komunikacji społecznej (szt.) - liczba NGO aktywnych na obszarze miasta (szt.)	UMK (WRiP) SP, KRS	0 96 szt.	>2 >100
2.4.5.	Wspieranie rozwoju wolontariatu i pomocy międzypokoleniowej	- liczba uczniów placówek oświatowych uczestniczących w wolontariacie (os.) - liczba wolontariuszy wspierających kościerskie placówki (typu Dom Senior+, schronisko dla zwierząt, hospicjum) (os.)	BOPO MOPS, instytucje publiczne	bd bd	wzrost wzrost
OBSZAR GOSPODARKA					
Cel strategiczny 3.: Rozwinięta i konkurencyjna lokalne gospodarka					
Cel operacyjny 3.1.: Rynek pracy oparty na wykwalifikowanych kadrach i najnowszych standardach					
3.1.1.	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, powracających na rynek pracy oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym	- liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych na terenie miasta (os.) - liczba osób bezrobotnych bez kwalifikacji i doświadczenia zawodowego (os.)	PUP PUP	765 os. 377 os.	spadek spadek
3.1.2.	Rozwój sektora ekonomii społecznej	- liczba nowych podmiotów ekonomii społecznej (szt.) - liczba osób zatrudnionych w podmiotach ekonomii społecznej (os.)	CIS	0 bd	>1 szt. wzrost
3.1.3.	Promocja i tworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji, rozwoju zawodowego i dostosowania kompetencji do sytuacji na rynku pracy	- liczba osób bezrobotnych podnoszących/zmieniających kwalifikacje (os.) - liczba osób korzystających ze wsparcia w zakresie podniesienia kwalifikacji (os.)	PUP PUP, CIS	Bd bd	wzrost wzrost

Cel operacyjny 3.2.: Dobry klimat dla przedsiębiorców i inwestorów					
3.2.1.	Aktywny udział przedsiębiorców w kształtowaniu polityki gospodarczej	-liczba przedsiębiorców uczestniczących w konsultacjach i spotkaniach dotyczących kształtowania polityki gospodarczej (os./konsultacje)	UMK, instytucje publiczne	bd	30
3.2.2.	Wzmocnienie roli współpracy międzysektorowej, w tym instytucji otoczenia biznesu, rynku pracy i przedsiębiorców	- instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej (szt.) - dostępność usług doradczych i finansowych (wskaźnik standaryzowany)	GUS BDL Monitor Rozwoju Lokalnego	843,7 szt. -0,3	wzrost >0
3.2.3.	Tworzenie warunków sprzyjających prowadzeniu działalności gospodarczej	- jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (szt.)	GUS BDL	80 szt.	wzrost
3.2.4.	Rozwój formuły partnerstwa publiczno-prywatnego	- liczba przedsięwzięć realizowanych/zrealizowanych w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (szt.)	UMK (WRiP)	0	2 szt.
Cel operacyjny 3.3.: Gospodarka oparta na potencjale Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego					
3.3.1.	Wykorzystywanie potencjału i zasobów turystycznych dla zwiększenia konkurencyjności oraz atrakcyjności MOF i stworzenia wspólnej marki	- liczba turystów odwiedzających główne atrakcje turystyczne MOF (os.) - liczba nowo zarejestrowanych w MOF podmiotów z sektora turystyki (sekcja I oraz R93 PKD 2007) (szt.)	jednostki kultury, UMK, Gmina Kościerzyna GUS BDL	bd 11 szt.	wzrost wzrost
3.3.2.	Budowa stref aktywności gospodarczej połączona ze wspólną ofertą i promocją inwestycyjną MOF	- powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych MOF (ha) - liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w MOF (szt.)	UMK (WGN) Gmina Kościerzyna GUS BDL	0 0	wzrost wzrost
3.3.3.	Otwarcie nowych terenów inwestycyjnych MOF poprzez budowę tzw. Obwodnicy Północ				

* BM – Biblioteka Miejska, CIS -Centrum Integracji Społecznej, CKK – Centrum Kultury Kaszubskiej „Strzelnica”, GUS BDL – Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych, KDK – Kościerski Dom Kultury, KOSiR – Kościerski Ośrodek Sportu i Rekreacji, KPP – Komenda Powiatowa Policji, KRS – Krajowy Rejestr Sądowy, KTBS – Kościerskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, MPI KOS-EKO – Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury KOS-EKO Sp. z o.o., MUZEUM ZK – Muzeum Ziemi Kościerskiej wraz z oddziałami, PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, PUP – Powiatowy Urząd Pracy, SM – Straż Miejska, SM WD – Spółdzielnia Mieszkaniowa „Wspólny Dom”, SP – Starostwo Powiatowe, UMK – Urząd Miasta Kościerzyna, WliŚ – Wydział Infrastruktury i Środowiska, WGN – Wydział Gospodarki Nieruchomościami, WRiP – Wydział Rozwoju i Promocji

Ewaluacja SRMK 2030 będzie służyła dostarczeniu praktycznych wniosków i rekomendacji, pozwalających na udoskonalenie bądź aktualizację jej założeń. Zgodnie z Ustawą z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym jednym z obowiązkowych elementów procedury opracowania strategii jest przeprowadzenie ewaluacji ex-ante. Ma ona służyć ocenie trafności założeń dokumentu, ich spójności oraz planowanego sposobu jej realizacji. Ewaluacja ex-ante powinna objąć ocenę poniższych elementów² SRMK 2030:

- kompletności, poprawności, adekwatności i ewentualnie aktualności wniosków wynikających z diagnozy,
- czy cele są dobrze wyznaczone i możliwe do osiągnięcia w skutek realizacji zaplanowanych kierunków działań,
- powiązania między diagnozą a kierunkami działań,

² Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik praktyczny, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa

– czy kierunki działań są możliwe do zrealizowania przy wykorzystaniu dostępnych zasobów, oraz weryfikację założeń *SRMK 2030* wobec zapisów dokumentów wyższego rzędu. Raport z ewaluacji ex-ante powinien zawierać też informację na temat drogi jaką przebył dokument, w tym w zakresie procesu opiniowania i konsultowania.

Równie zasadne jak przeprowadzenie ewaluacji ex-ante jest uwzględnienie ewaluacji ex-post (Rys.8.). Jest ona bardzo istotna i najbardziej miarodajna dla całościowej oceny polityki rozwoju miasta w długim okresie czasu. Stanowi ona również narzędzie doskonalenia procesu aktualizacji strategii na kolejny okres rozwoju. Ewaluacja ex-post *SRMK 2030* będzie głównie dotyczyć stopnia osiągnięcia celów strategicznych oraz założeń wizji Miasta Kościerzyna w 2030 roku. Zostanie ona przeprowadzona po zakończeniu wdrażania *SRMK 2030* i będzie stanowiła całościowe jej podsumowanie, określając zarazem oddziaływanie założonych kierunków działań. Dane niezbędne do ewaluacji będą pochodziły w głównej mierze bezpośrednio z *Raportów strategicznych* przygotowywanych na potrzeby bieżącego monitorowania *SRMK 2030*. Dodatkowo zostaną one wzbogacone o informacje statystyczne oraz przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców. Ewaluacja ex-post zakończy się opracowaniem *Raportu ewaluacyjnego*, zawierającego wnioski i rekomendacje służące dalszemu programowaniu rozwoju miasta. Powinien on zostać sporządzony nie później niż do końca 2031r.

11.3. Ramy finansowe i źródła finansowania

SRMK 2030 jest dokumentem programującym rozwój miasta Kościerzyna w perspektywie do 2030r., a najniższym poziomem jej operacjonalizacji są kierunki działań, a nie konkretne przedsięwzięcia bądź projekty. Biorąc pod uwagę horyzont czasowy oraz nadrzędny charakter dokumentu, szczegółowe określenie jego ram finansowych bądź planu finansowego jest bezcelowe, gdyż szybko uległoby dezaktualizacji. Dodatkowo dynamicznie zmieniająca się globalna sytuacja gospodarcza i epidemiologiczna, rosnąca obecnie inflacja, zmiany w systemie podatkowym, a także zależność od szeregu innych zmiennych nie pozwalają trafnie przewidywać warunków cenowych wdrażania założonych w *SRMK 2030* kierunków działań, na etapie opracowania dokumentu.

Programując cele strategiczne i operacyjne *SRMK 2030* oraz umożliwiające ich osiągnięcie kierunki działań, poza zdiagnozowanymi problemami, wyzwaniem rozwojowymi i potencjałami wzięto również pod uwagę możliwości finansowe Miasta Kościerzyna. Zakłada się, że tak jak było do tej pory, przyjmowany corocznie Budżet Miasta Kościerzyna oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Miejskiej Kościerzyna będą określały środki przeznaczone na realizację przedsięwzięć i projektów realizujących kierunki działań założone w *SRMK 2030*. Środki te mogą zostać również sprecyzowane w nowo opracowywanych bądź aktualizowanych dokumentach wykonawczych *SRMK 2030*. Część kierunków działań może być również wdrażana w ramach zadań bieżących komórek Urzędu Miasta Kościerzyna oraz jednostek organizacyjnych Miasta. Ponad to realizacja założeń dokumentu może być dokonywana przez różnego rodzaju podmioty tj. instytucje sektora publicznego, organizacje pozarządowe lub podmioty prywatne.

Wysokość środków przeznaczonych na realizację *SRMK 2030* w danym roku budżetowym oraz kierunki działań, na które zostaną przeznaczone będzie zależała od bieżącej sytuacji Gminy Miejskiej Kościerzyna oraz od aktualnie dostępnych zewnętrznych źródeł dofinansowania. Planując sposób finansowania kierunków działań oraz przedsięwzięć je realizujących, tam gdzie to możliwe należy zapewnić komplementarność źródeł finansowania tj. łączenie źródeł prywatnych i publicznych. Zasadna jest również ich dywersyfikacja, czyli możliwość korzystania zarówno z zasobów publicznych jak i komercyjnych takich jak kredyty bankowe, pożyczki czy inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego

Poza środkami własnymi Gminy Miejskiej Kościerzyna, mającymi największe znaczenie we wdrażaniu SRMK 2030, do potencjalnych źródeł finansowania kierunków działań zaprogramowanych w dokumencie należą:

- ⇒ środki samorządu terytorialnego wyższego szczebla tj. Samorządu Województwa Pomorskiego, Starostwa Powiatowego w Kościerzynie,
- ⇒ środki Gminy Kościerzyna, tworzącej wraz z miastem Kościerzyna Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyna,
- ⇒ środki partnerów publicznych i prywatnych oraz z sektora pozarządowego
- ⇒ środki budżetu Państwa,
- ⇒ fundusze pomocowe, w tym:
 - środki funduszy celowych,
 - fundusze europejskie tj. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności,
 - fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz fundusze norweskie,
 - środki tymczasowego instrumentu odbudowy gospodarczej NextGenerationEU (Fundusz Odbudowy), w tym fundusze Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności,
- ⇒ dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach specjalnych linii budżetowych np. Tarczy antykryzysowych.

Obok środków własnych Gminy Miejskiej Kościerzyna, największe znaczenie w finansowaniu celów rozwojowych, zarówno inwestycyjnych jak i społecznych mają fundusze pomocowe, w tym zwłaszcza środki Unii Europejskiej oraz dedykowane fundusze i programy pochodzące z środków budżetu Państwa.

Biorąc pod uwagę fundusze europejskie, czasokres wdrażania SRMK 2030 obejmuje głównie okres Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021 - 2027 oraz wsparcie w ramach Europejskiego Funduszu Odbudowy, a jedynie w niewielkim stopniu schyłek kończącej się perspektywy budżetowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020. W związku z trwającymi obecnie ustaleniami dotyczącymi wydatkowania środków w ramach Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021 – 2027, na ten moment trudne jest wskazanie konkretnych programów, w ramach których będzie możliwe pozyskanie środków na finansowanie celów rozwojowych SRMK 2030. Na poziomie wojewódzkim trwają jeszcze nabory na przedsięwzięcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP). Natomiast w nowej perspektywie finansowej planowane jest dystrybucja środków w oparciu o program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021 – 2027 skupiającego się na pięciu obszarach priorytetowych tj.:

- bardziej konkurencyjne i inteligentne Pomorze
- bardziej zielone Pomorze
- lepiej połączone Pomorze
- pomorze o silniejszym wymiarze społecznym
- pomorze bliżej obywateli.

Z kolei środki Europejskiego Funduszu Odbudowy będą dostępne poprzez kompleksowy program reform i projektów strategicznych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności.

W celu realizacji kierunków działań określonych w SRMK 2030 istnieje również możliwość skorzystania ze środków funduszy celowych np. pochodzących z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska, które odpowiadają za realizację takich programów jak:

- ⇒ Czyste Powietrze
- ⇒ Moja Woda

- ⇒ Agroenergia
- ⇒ Gospodarka ściekowa w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
- ⇒ Racjonalna Gospodarka Odpadami i Ochrona Powierzchni Ziemi
- ⇒ Adaptacja do zmian klimatu i ochrona wód przed zanieczyszczeniami
- ⇒ Sprawiedliwa transformacja
- ⇒ Zeroemisyjny system energetyczny
- ⇒ Dobra jakość powietrza
- ⇒ Zeroemisyjny transport
- ⇒ Różnorodność biologiczna, edukacja i monitoring środowiska

Nie bez znaczenia są również pozostałe programy krajowe bądź łączące fundusze unijne i publiczne środki krajowe, w tym m.in.:

- ⇒ Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład
- ⇒ Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych
- ⇒ Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
- ⇒ Program Dostępność Plus
- ⇒ Program wieloletni na rzecz Osób Starszych Aktywni + na lata 2021-2025
- ⇒ Program wieloletni Senior + na lata 2021-2025
- ⇒ Programy Ministerstwa Edukacji np. Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025
- ⇒ Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (edukacyjne, artystyczne, promujące czytelnictwo, z zakresu dziedzictwa kulturowego i historycznego, infrastrukturalne),

Wdrażając SRMK 2030 warto też oprzeć się na funduszach, które mogą pochodzić ze wsparcia fundacji organizujących projekty grantowe. W pierwszej kolejności mogą z nich skorzystać społeczności lokalne, a także organizacje pozarządowe.